

ANT

Haftalık Dergi • 2 Nisan 1968 • Sayı: 66 • 125 Kuruş

Che

GUEVARA'NIN HAYATI VE HATIRALARI

HAFTANIN NOTLARI

Uzay kahramanı öldü

Uzay çağının bir numaralı kahramanı Yuri Gagarin, geçen Çarşamba günü yeni bir uçağın deneme uçuşu sırasında meydana gelen kazada ölmüştür. Gagarin'le birlikte aynı uçuşa katılan ve Sovyet uzay araştırmalarında önemli bir kişi olan Vladimir Seryogin de kazada can vermiştir. Bilindiği gibi, Yuri Gagarin, tarihte bir dönüm noktası olan ilk uzay uçuşunu yapmış ve insanlığa uzay sonsuzluklarının yolunu açmıştı. Ölüyü sadece Sovyetler Birliği'nde değil, bütün dünyada büyük üzüntü uyandıran uzay kahramanı Gagarin, Kremlin Mezarlığı'na gömülecektir.

24 mart

Rehindeki altınlar

● **Son ekonomik kriz üzerine verdiği demeçlerde altın borsaları ile kuyumcu dükkânlarını birbirine karıştırdığı anlaşılan Demirel, basın toplantısında rehindeki Türk altınlarının âkıbetinden hiç söz etmemiştir. Washington'un son kararlarında özel spekülatörler için altın alım - satımı serbest bırakılmakta, buna karşılık ellerindeki altını dış borç ödemek, kâr sağlamak amacıyla çıkaran ülkelerin ve kuruluşların altınlarının karşılanmayacağı belirtilmektedir. Bu durumda dış borçlar için rehine konulmuş altınlarının üzerine Türkiye'nin bir bardak soğuk su içip içmeyeceği derhal açıklanmalıdır.**

Rusların yardımı

● SSCB ile geçen yıl yapılan anlaşmalara göre Türkiye'de kurulması kararlaştırılan sekiz tesis inşa safhasına girmiştir. Alüminyum, rafineri, asid sülfirik ve lif levha fabrikalarının kurulması için SSCB tarafından teslim edilecek teçhizat ve malzeme ile sağlanacak teknik hizmetlere dair kontratlar imzalanmıştır. Bu yatırımlar Türkiye tarafından geleneksel ihracat mallarıyla karşılanacaktır. Sovyet kredisi, Batılı ülkelerin kredilerine göre çok müsait şartlarla verilmektedir. Ancak Çetin Altan'ın da belirttiği gibi, Sovyet yatırımlarının bu müsait şartlarından, yine aracı bir avuç mutlu azınlık yararlanmaktadır.

Hanoi'nin yorumu

● **Vietnam'daki Amerikan Komutanı General Westmoreland'ın geri çekilmesi üzerine Hanoi Hükümeti'nin resmi organı Nan Dan olayı yorumlayarak** «Westmoreland'ın görevden alınışı, Amerika'nın Vietnam'da sürdürdüğü saldırı savaşının iflâsıdır» **demiştir.**

25 mart

Yeni tevkifler

● AP iktidarı anti - demokratik saydığı Tedbirler Kanunu'nu kaldırmağa hazırlanırken, bir başka anti - demokratik kanuna göre sosyalistlerin ardarda tutuklanmasına devam edilmektedir. Çoğunlukla Adnan Menderes döneminî öven AP'lilere uygulanan 38 Sayılı Tedbirler Kanunu, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunda AP'lilerin oylarıyla kaldırılmıştır. Buna karşılık, Türk Solu Dergisi'nde yayınlanan **«Che Guevara»** adlı şiirinden dolayı şair Metin Demirtaş **«komünizm propagandası yaptığı»** iddiasıyla tutuklanmıştır. Öte yandan, İsparta'da Mısırlık Köyü İlkokul Öğretmeni Mustafa Köse, üç yıl önce 3. Piyade Er Eğitim Tugayı'nda öğretmen iken arkadaşları arasında **«komünizmi öven konuşmalar yaptığı»** iddiasıyla askeri mahkemece **6 yıl üç ay** ağır hapse mahkûm edilmiş ve cezaevine gönderilmiştir.

Ne istedi, ne aldı?

● **Türkiye Öğretmenler Sendikası geçen Ekim ayından Milli Eğitim Bakanı'na bir yazı yazarak** «40'dan fazla öğrenci okutan öğretmenlere tazminat verilmesi, görev yeri dışında ek görev yapan öğretmenlere yolluk ve günlük verilmesi, aktif öğretim yapan, tek ve birleştirilmiş sınıf yöneten ilkokul öğretmenlerine haftada 18 saatten fazla okuttukları her saat için 10 Türk lirası ek ücret ödenmesi, işinde üstün başarı gösteren öğretmenlere yılda bir aylık tutarında üstün başarı primi verilmesi» **gibi isteklerde bulunmuştu. Bakan İlhami Ertem bu isteklere verdiği cevapta** «öğretmenlerin haklarının korunması yolunda imkân sağlamak üzere kanun ve yönetmelikler üzerinde çalışıldığını» **bildirerek *öğretmenleri uyutmak yolunu tutmuştur.***

26 mart

Aybar uyarıyor

● **Yaklaşan seçimlerde çıkarcı çevrelerin TİP'e karşı çeşitli *tertipler hazırlaması ihtimali* dolayısıyla Genel Başkan Aybar bütün teşkilâta önemli bir uyarma mesajı göndermiştir. Mesajda şöyle denilmektedir:** «TİP, anayasa teminatı altında anayasayı savunan ve mücadelesini açıkça yapan bir parti olarak bu gibi tertiplerin içine düşürülemez. Özellikle Güney ve Güney Doğu illeri teşkilâtındaki arkadaşlarımızın uyanık olmalarını önemle ister ve kamuoyunun dikkatini çekeriz.»

Otomobil Sanayii

● Başbakan Demirel'in son basın toplantısında açıkladığı 2 yeni otomobil fabrikasının Fiat ve Volvo tarafından kurulmasına izin verilmiştir. Fiat fabrikasını Koç Holding'in Otoyol Firması, Volvo'yu ise İsveç sermayesiyle Ordu Yardımlaşma Kurumu kuracaktır. Ancak Ordu Yardımlaşma Kooperatifinin gittikçe asıl gayesinden uzaklaşarak tam bir holding halini alması ve ordu mensuplarını ticaretin içine sokması, endişe verici bir gelişmedir.

Öğrencilere baskı

● **İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nda İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Mehmet Çetin, Ali Taşyapan, Meliha Uysal, Mustafa Çoban, Pakize Yavru, Muzaffer Oruçoğlu, Şakir Kaymak ve Hasan Sağlam Fikir Kulübü kurmuş ve toplumcu savaşa katıldıklarını bir bildiri ile açıklamışlardır. Ancak Okul Müdürü Ayhan Doğan, sosyalist öğrencilere** «hükümetin tutumuna inanmadıkları» **gibi gülünç bir gerekçe ile bir ay okuldan uzaklaştırma cezası vermiştir. Öğrenimlerini baltalayan bu haksız kararı bozdurmak üzere *gençler Danıştay'a başvuracaklardır.***

27 mart

Yeni bir pakt

● Uzak Doğu'daki durumu adamakıllı sarsılan Birleşik Amerika'nın yeni bir askerî pakt kurma peşinde olduğu dünya basınında açıklanmıştır. Güney Doğu Asyada bölgesellik temeli üzerine kurulacak yeni askeri pakta Tayland, Filipinler, Malayzya, Singapur ve Endonezya gibi emperyalizmin dümen suyundaki ülkeler katılacaktır. Öte yandan, Londra'da yapılan CENTO Devletleri Askeri Şefleri toplantısında Orta Doğu'nun Kuzey sınırları boyunca uzanan CENTO sistemini kuvvetlendirmek için Libya, Tunus ve Fas'ın kaynak ve topraklarını CENTO'ya katacak

TURAL

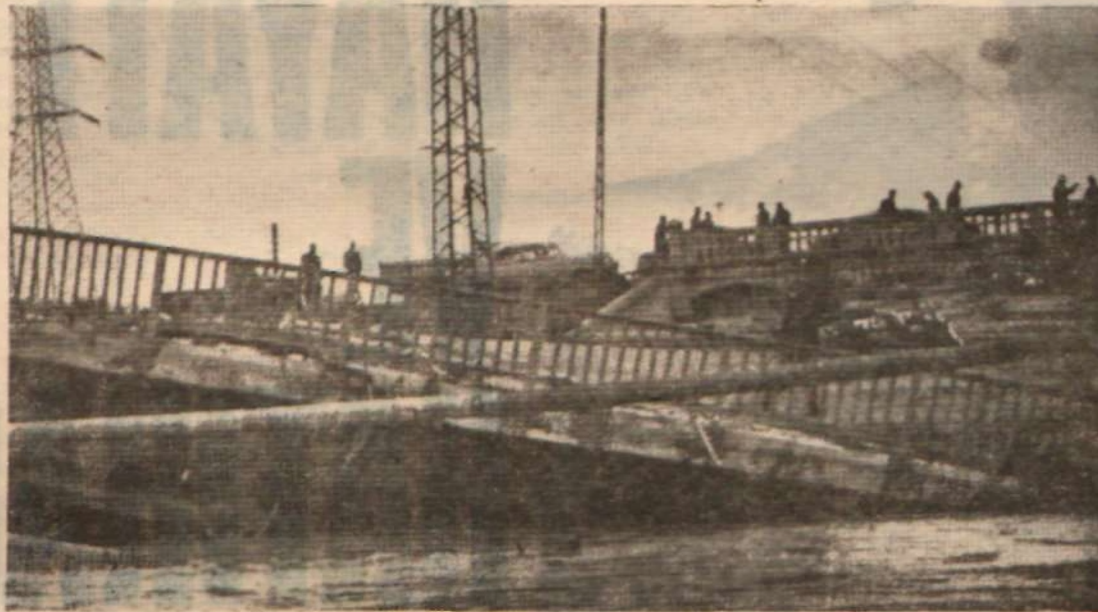
yeni bir plân üzerinde durulmuştur. Son Orta Doğu olaylarından sonra Sovyet donanmasının Akdeniz'e çıkması, Amerikan Altıncı Filosu karşısında denge kurması üzerine Washington'un tezgâhladığı yeni plâna Tunus Devlet Başkanı Burgiba taraftar olduğunu daha önce açıklamış bulunuyordu. CENTO'nun bu toplantısında Türkiye'yi Genelkurmay Başkanı Orgeneral Tural temsil etmiştir.

Geriye tırmanma

● **Senatör McCarthy'nin adaylıktan çekildiğini kesinlikle açıklamasından sonra Johnson'ın karşısında tek rakip olarak kalan Robert Kennedy Vietnam'da** «geriye tırmanma» **istediğini bildirmiştir. Kennedy açıkladığı dört maddelik Vietnam plânında Hanoi kadar Vietkong'un da muhatap kabul edilmesini, Güney Vietnam'ın gerçek bir milli birlik hükümeti tarafından yönetilmesini, Kuzey Vietnam'a Amerikan bombardımanlarının durdurulmasını, Vietnam sorununa askeri çözüm aramak gibi bir müflis politikanın terkedilmesini önermektedir. Johnson ile ilk kuvvet denemesini 7 Mayıs'ta yapacak olan Robert Kennedy'yi destekleyebilmek için Cumhuriyetçiler dahi partilerinden istifa etmektedir.**

Nezarete alındılar

● Samsun'da Amerika aleyhinde bildiri dağıtan 10 TİP'li, emniyet tarafından yakalanarak nezaret altına alınmışlardır. TİP'lilerin suçu, Amerikalıların Türkiye'yi terketmelerini istemektir. Abdullah Hüzeloğlu, Saim Ergin, İsmet Öztürk ve Tahsin Süzer tarafından kaleme alınarak Fatsa'da 10 bin âdet bastırılan bildiride ayrıca Amerikalı askerlerin Türkiye'de işledikleri suçlar da sayılmaktadır.

Demirel'in mühendisliği!

Bayar'ın «şu bizim su müdürü» dediği Demirel'in başarısız bir su mühendisi olduğu başkentteki son sel âfetiyle ortaya çıkmıştır. Demirel'in genel müdürlüğü sırasında inşa edilen Ankara'daki DSİ Genel Müdürlüğü Etlik Tesis ve Depoları, yanıbaşından geçen dere seviyesinin çok altında kaldığı için son su baskınında büyük hasar görmüş, milyonlarca liralık malzeme bir daha kullanılmayacak hale gelmiştir. DSİ tesislerinin hemen karşısında inşa edilen beton köprünün yıkılması ve onun ardında çok eskiden yapılan köprünün sapasağlam kalması, müteahhitlerin devlet eliyle nasıl zengin edildiğini gözler önüne sermiştir.

28 mart

Gençlere dayak

● **Yazar ve şairlerin mahkûmiyet kararı *olmadan tutuklanıp* kelepçelenmeleri işlemlerine, İstanbul Adliye Sarayı bodrumlarında üniversiteli gençlere karşı jandarma işkenceleri de eklenmeğe başladı. İlhan Selçuk'un Cumhuriyet'te tafsilâtlı olarak açıkladığına göre, Yıldız Teknik Okulu Talebe Birliği Başkanı Sait Bülbül ile üniversite öğrencilerinden Mustafa Lütfü Kıyıcı, İstanbul Adalet Sarayı Jandarma Karakolunda kısa kesilmiş lâstik su hortumlarıyla dövülmüşlerdir. Gençlerin dövülmesine sebep, AISEC toplantısında Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ü protesto etmeleridir. *Oysa Öztürk, toplantıda,* kendisine yöneltilen protestoları «Türkiye'de demokrasi olduğunun en büyük ispatı» olarak yorumlamıştı.**

AP'den istifalar

● Yolsuzlukların önlenemez hal alması üzerine AP İstanbul Beyoğlu Teşkilâtı'ndan iki bin üye birden istifa etmiştir. İstifa eden AP'liler teşkilâttaki yolsuzlukların Talât Asal, Sabri Keskin ve Ahmet İhsan Kırımlı'ya dayandığını söylemişlerdir. Şimdiye kadar 6 bine yakın üyenin istifası üzerine AP yöneticileri Beyoğlu İlçesi'ne uydurma isimler kaydederek ayakta tutmağa çalışmaktadırlar.

29 mart

Wilson yuhalandı

● İşçi Partisi lideri olduğu halde *iktidara* geçtiği günden beri icraatıyla sosyalizme tamamen ters düşen İngiltere Başbakanı Wilson'a karşı genç sosyalistlerin tepkisi güçlenmektedir. İskoçya'nın Ayr şehrinde de sosyalist gençler, Wilson'u, Vietnam politikasından dolayı yuhalamışlardır.

Lisede terör!

● Gaziantep Lisesi'nde tam bir terör havası esmektedir. **Bir süre önce bakanlığın yeni bir yönetmelik hazırlayarak fakir halk çocuklarının okumasını imkânsız hale getirmek istemesi üzerine bazı öğrenciler yönetmeliği protesto için bir sessiz yürüyüş düzenlemişler, ancak emniyetin isimlerini lise müdürüne bildirmesi üzerine hepsi disiplin kuruluna verilmişlerdir. Lise Müdürü «Sizler vatan hainisiniz» diye *gençleri tahkir etmiş, disiplin* kurulu kararıyla hepsini üç gün okuldan uzaklaştırma cezası vermiştir. Bir süre sonra Meclis'teki zorbalık olaylarını protesto etmek üzere gençler yeni bir protesto yürüyüşü düzenlemişler, bu defa da üst disiplin kuruluna verilmişlerdir. Üst disiplin kurulu sosyalist öğrencilerden Ercan Kanar'ı mecburi tasdikname ile liseden uzaklaştırmıştır.**

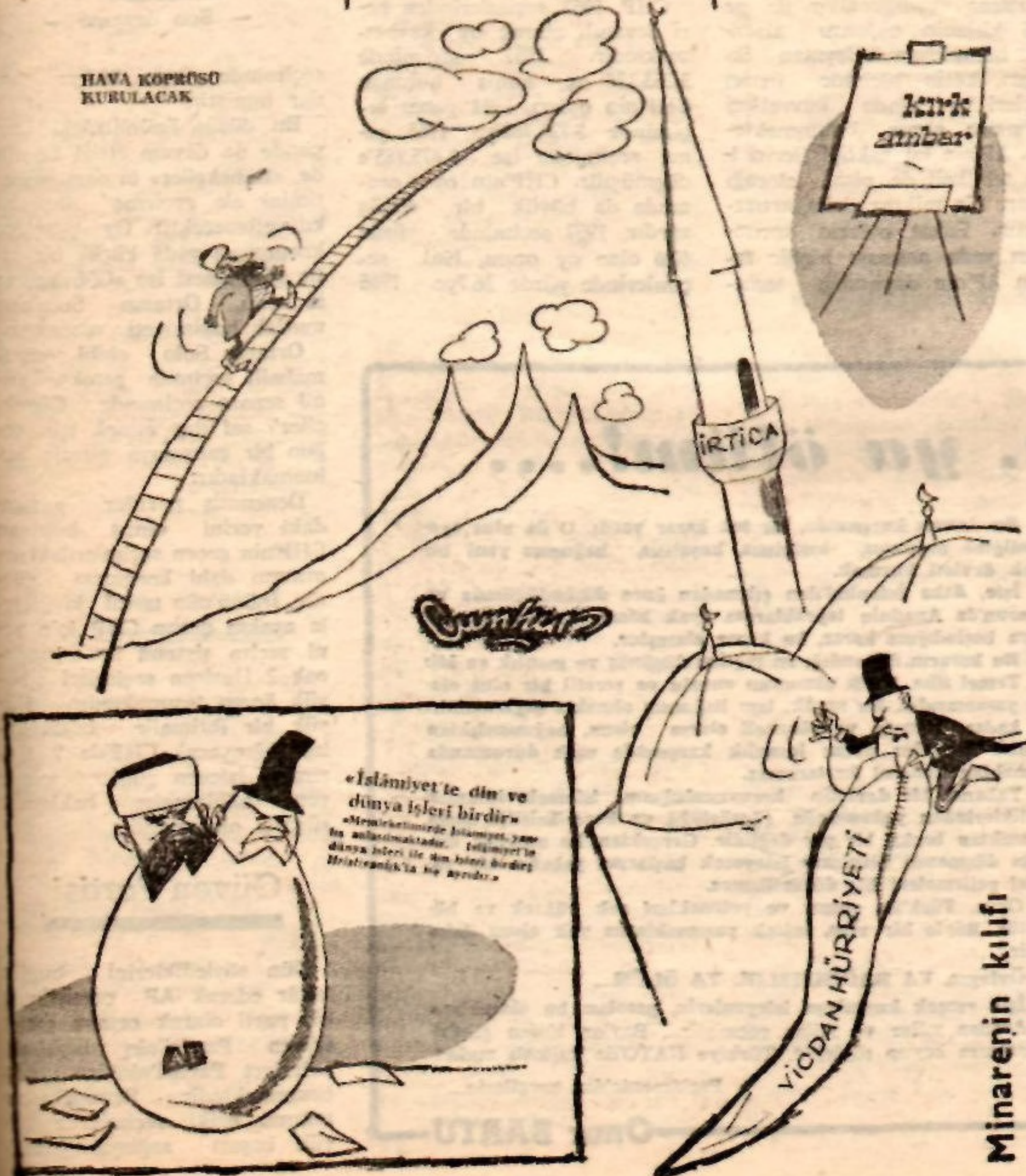
30 mart

Şipilyak geldi

● **Yugoslav Başbakanı Mika Şipilyak ve eşi Ankara'ya gelmişlerdir. Şipilyak'ın Ankara'da yapacağı temaslarda iki ülkeyi ilgilendiren konular üzerinde görüşmelerde bulunulacak ve bu arada özellikle Kıbrıs sorunu üzerinde durulacaktır. Yugoslav Başbakanı Vietnam ve Orta Doğu sorunları üzerinde görüşünü şöyle açıklamıştır: «İktisadi bakımdan gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasında artan zıddiyetler, dünyadaki *ilişkilere gitgide* daha olumsuz bir şekilde etkide bulunmaktadır. Düşüncemize göre bu dünyada çok ciddi bir sorun halini almaktadır.»**

Gençlik Konseyi

● İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okullar Talebe Birliği Başkanı Çetin Uygur'un çağrısı üzerine İstanbul'da bir Gençlik Konseyi toplantısı organize edilmiştir. Gençlik kuruluşları arasında ilk toplantı önceki hafta yapılmış ve «NATO'ya hayır» denilmesi üzerinde mutabakata varılmıştır. Ancak ilk toplantıda FKF ve Orman Fakültesi temsilcileri bulunmadığından bu hafta yeni bir toplantı organize edilmiştir. Yeni toplantıda genel politik sorunlar, sosyal yapı araştırmaları ve öğrenci sorunları ele alınacaktır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Seçime Girerken

2 Haziran seçimleri için kampanya başlamış bulunuyor. Seçime girerken partilerin ne durumda oldukları ANT'ın iç sayfalarında detaylı olarak incelenmiştir. Buna göre, birer harf kalabalığından ibaret bulunan öteki partiler bir yana bırakılacak olursa, Türk siyasi hayatının geleceğinde üç partinin *söz sahibi* olduğu ortaya çıkacaktır: AP, TİP ve CHP... Gücünün büyük kısmını İnönü'nün tarihi kişiliğinden alan CHP, henüz dayandığı sınıf ve tabakaları tam anlamıyla tesbit edememiş, iç çalkantılar içinde bocalayan ve *İnönü'den sonraki dönemde* bir çok sürprizlere gebe olan bir partidir. 2 Haziran seçimleri, CHP'nin geleceğine yön vermek bakımından büyük önem taşımaktadır. Zira CHP oylarındaki artış Ortanın Solu'nu güçlendirecek, *azalış ise Göbekçiler'in iç iktidar mücadelesinde* şansını artıracaktır. Önümüzdeki seçimde CHP'nin oy almaması için Göbekçilerin büyük faaliyet gösterdikleri, bu defa oy kaybettirerek Ortanın Solunu yıprattıktan sonra genel merkezi *ele geçirmeyi*, GP'ye *geçen* arkadaşlarını geri almayı ve 1969 genel seçimine Ortanın Solunda olmayan bir hüviyetle girmeyi plânladıkları bilinmektedir. Bu itibarla CHP'nin geleceği üzerine bugünden kesin bir söz söylemek mümkün değildir. Oylarının büyük kısmını bürokrasiden alan CHP'deki Ortanın Solu hareketine toplumun diğer kesimlerindeki vatandaşların ne derece itibar ettiğini 2 Haziran seçimi gösterecektir.

Buna karşılık, AP ile TİP'in dayandıkları kitleler *artık açıkça bellidir*. Her ikisinin de seçmen kitlesinde ağırlığı işçi, köylü, küçük esnaf teşkil etmektedir. Ancak TİP'in siyasi iktidarı doğrudan doğruya emekçinin kendisine teslim etmek amacına karşılık, AP bir mutlu azınlığın çıkarlarını korumak için bu kitleleri aldatmak, istismar etmek hesabındadır. Aslında her iki parti de aynı kitlelere dayanıyor görünmekte ise de, TİP emekçi halkı kendi kaderine sahip duruma getirmeğe çalışırken AP bir vesayet düzenini sürdürmek çabası içindedir. Böylece yüzde yüz devrimci bir hareketle, yüzde yüz tutucu bir hareket aynı platformda karşı karşıya gelmektedir. TİP, kitleleri bilinçlendirebildiği, vesayet altından kurtulmadıkça insanca yaşama imkânına kavuşamıyacağını anlatabildiği oranda gelişebilecektir. Buna karşılık, AP özellikle din istismarı yaparak, bir takım umacılar yaratarak kitleleri mevcut statü içinde uyuşturmak, Amerikan emperyalizmi ve onunla işbirliği halindeki komprador kapitalizmi ile toprak ağalığının çıkarlarına karşı çıkılmamasını sağlamak misyonunu üstlenmiştir. TİP'in imkânsızlıklarına karşılık AP, gerek dıştan, gerekse içten sağlanan büyük *maddi imkânlara sahiptir*.

Bugün TİP ile AP'nin çekişmesi şeklinde ortaya çıkmış bulunan bu devrimcilik - statükoculuk mücadelesi hangi istikamette gelişecektir? Demokratik düzenin gerektirdiği «eşit şartlar altında mücadele» ortamı Türkiye'de de mevcut olsa, bu mücadele muhakkak ki büyük bir hızla soldan yana gelişecektir. Ama bugün Türkiye'de böyle bir ortamdan söz etmek mümkün müdür? İşte sosyalistlerin oylarını büyük partilere peşkeş çeken Seçim Kanunu, işte burjuva partilerine *dağıtılan milyonlar, işte din ticareti, işte zorbalık, işte* tehdit, işte tevkif... Hem unutulmasın ki, TİP büyük imkânsızlıklar yüzünden daha bütün il ve ilçe kuruluşlarını tamamlayamamışken Anadolu'da ve Trakya'da binlerce cami, imam hatip okulu, Kuran kursu birer AP ocağı gibi çalışmaktadır. Bu şartlar altında 2 Haziran seçimlerinde TİP'in alacağı oylarla AP'nin alacağı oyları aynı ölçülerle değerlendirmek haksızlık olacaktır. Sosyalistler, TİP'e verilecek tek oyun dahi devrimci cepheye büyük güç katacağını düşünerek seçim mücadelesine hazırlanmalıdırlar...

Seçime girerken Partilerin durumu

• 2 Haziran seçimlerinde AP'nin ve TİP'in oyları artarken küçük partiler oy kaybedeceklerdir. CHP'nin alacağı oylar ise Ortanın Solu ile Göbekçiler arasındaki çekişmenin sonucunu tayin edecektir.

DEMİREL — İrticaa verdiği tâvizlerin bedelini bekliyor —

Türk seçmeni 2 Haziran Pazar günü 67 ilde muhtarlık, ihtiyar heyetleri, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisi üyelikleri için kurulacak beş sandığa birden oy atacaktır. Oy atılacak sandıkların sayısı kısmî senato seçimi dolayısıyla 24 ilde altıya, milletvekilliği ara seçimi için bazı illerde de yediye kadar çıkacaktır.

Seçim propagandası için Türkiye Büyük Millet Meclisi 15 Nisan'dan 10 Haziran'a kadar tatile girecek ve bütün politikacılar yurda dağılacaktır.

Kampanyanın açıldığı şu günlerde partilerin durumuna şöyle bir göz atmanın, 2 Haziran seçimleri için bugünden bazı yargılara varmayı sağlıyacağı kanısındayız.

Adalet Partisi

Adalet Partisi, millî bakiyeyi kaldırıp yerine «Barajlı D'Hont» adı altında çoğunluk sistemini getiren kanunun Anayasa Mahkemesi'nde iptal edilebileceği korkusu içinde seçimlere girmektedir.

AP 1961 genel seçiminde 3.527.435 rey aldığı halde, küçük partilerin zamanla erimesi yüzünden oy miktarını 1965 genel seçiminde 4.921.235'e çıkartmış bir partidir. AP'nin oy oranı da bugüne kadar daimi artış göstermiştir. 1961 seçimlerinde oyların yüzde 34.8'ini alan AP, bu oranı 1964 kısmi seçiminde yüzde 50.3'e, 1965 genel seçiminde yüzde 52.9'a, 1966 kısmî senato seçiminde ise yüzde 56.9'a kadar yükseltmiştir ki, bu oran DP'nin 1954 genel seçiminde aldığı yüzde 56.6'lık orandan daha da yüksektir.

Kuruluşundan bu yana bir hayli zaman geçmiş olmasına ve oy oranını sürekli olarak artırmış bulunmasına rağmen AP hâlâ oturmuş bir siyasî kuruluş görünüşünde değildir. Bir yandan eski DP'lilerin bugünkü AP kadrosunu ekarte etme çalışmaları, bir yandan da AP içindeki mukaddesatçıların gelişip güçlenmesi, bunlara karşılık Demirel'in kendi hesabına parti içi temizliğe hazırlanması AP'yi bir çok sürprizlerle karşı karşıya bulundurmaktadır. Ancak bu sürprizler şimdilik, AP'nin seçimleri kaybetmesi şeklinde olmayacaktır. Kısmî senato seçimi ve mahallî seçimler, büyük seçim için bir kıstas sayılmamak gerekir. Çünkü, mahalli seçimlerde adayların partilerinin değil, kişiliklerinin büyük rol oynadığı bilinen bir gerçektir. Üstelik, seçmenlerin büyük kısmı, hükümetin ancak iktidar partisine mensup mahalli idarelere maddi yardımda bulunduğunu bildirdiklerinden, mahallî hizmetlerinin görülebilmesi için ister istemez oylarını AP'ye vereceklerdir.

İNÖNÜ — Sol mu, göbek mi? —

İrticaa verdiği tâviz ile gerici kitlenin oylarını alacağını hesaplayan Süleyman iktidarı, kesin biçimde ilerici güçleri ve zinde kuvvetleri karşısına almış bulunmaktadır. AP'nin bu taktiği ilerisi için tehlikeli de olsa, alacağı oyları bir miktar daha artıracaktır. Fakat oyların korunması yada artması hiçbir zaman AP'nin dayandığı temelin sağlamlığına, bölünmeyeceğine kanıt değildir. Bu gidiş AP'nin 1969 seçimlerinde mukaddesatçılar eline geçmesi sonucunu sağlayabileceği gibi, büyük bir gürültü ile çökmesi sonucunu da doğurabilecektir.

TÜRKEŞ Kaz adımlarıyla sıfıra doğru —

Halk Partisi

Feyzioğlu ve arkadaşlarının İnönü'ye isyan ederek Güven Partisi'ni kurmaları, kim ne derse desin, Cumhuriyet Halk Partisi'ni yıpratmıştır. Ortanın Solu ekibine karşı olan «Göbekçiler» ise, 2 Haziran seçimleri sonuçlarına göre tutumlarını yeniden tesbit edeceklerdir.

CHP, 1957 seçimlerinden beri devamlı olarak oy kaybetmektedir. 1957 seçiminde 3.753.136 oy almış bulunan CHP'nin oyları 1961 genel seçiminde 3.724.752'ye, 1965 genel seçiminde ise 2.675.785'e düşmüştür. CHP'nin oy oranında da büyük bir düşüş vardır. 1957 seçiminde yüzde 40.6 olan oy oranı, 1961 seçimlerinde yüzde 36.7ye, 1965 seçiminde yüzde 28.7'ye kadar inmiştir.

AZİZOĞLU — Son deneme —

Bu düşüş önümüzdeki seçimde de devam ettiği takdirde, «Göbekçiler» in parti yönetimini ele geçirme ihtimali kuvvetlenecektir. Oy oranının korunması yada küçük bir artış göstermesi ise «Göbekçiler» in sonu, Ortanın Solu'nun mutlak hakimiyeti olacaktır.

Ortanın Solu ekibi gerek mahallî seçimde, gerekse kısmî senato seçiminde Göbekçiler'i saf dışı etmek için yoğun bir çalışmaya girmiş bulunmaktadır.

Denenmiş partiler arasındaki yerini almış bulunan CHP'nin geçen seçimlerdeki oy oranını dahi koruması güçtür. İnönü'nün tarihî kişiliğiyle ayakta duran CHP için yeni seçim sistemi ile yapılacak 2 Haziran seçimleri büyük önem taşımaktadır. Büyük bir ihtimalle başarısızlığa uğrayacak CHP'de 2 Haziran'ı izleyen günler içinde yeni bölünmeler beklemek sürpriz olmamalıdır.

Güven Partisi

Dün söylediklerini bugün inkâr ederek AP paralelinde bir parti olarak ortaya çıkan Güven Partisi'nin istikbali Hürriyet Partisi'ninkine pek benzemektedir. Feyzioğlu ve takımı, belki seçimlerde büyük başarı sağlayamıyacak-

şu bizim parlamento!

"Ya bağımsızlık, ya ölüm!...,,

4 Nisan, NATO'nun kuruluş yıldönümüdür...

Yıldönümünde NATO için övgüler ve törenler düzenlenecek, Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını savunanlara sövülecektir...

Millet Meclisi Başkanlık Divanı'nın arkasında Atatürk'ün **«Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir»** cümlesi yazılıdır. Ve parlâmento üyelerinin bir kısmı, bu büyük cümleye yıllar yılı trene bakar gibi bakar dururlar... Bizim sözümüz onlara değil, çıkarları yüzünden NATO'dan ve Amerika'dan yana olanlaradır...

Biz burada, üzerinde tartışma açılması bile gereksiz olan **«Türkiye NATO'da kalmalı mı, yoksa çıkmalı mı»** karşıt görüşleri üzerinde duracak değiliz. Biz NATO ve dolayısıyla Amerika'yı savunanlara, Atatürk'ün Büyük Nutku'ndan şu sözlerle sesleneceğiz:

— «Osmanlı Devletinin temelleri çökmüş, ömrü tükenmişti. Osmanlı ülkesi, bütün bütüne parçalanmıştı. Ortada bir avuç Türk'ün barındığı bir Ata yurdu kalmıştı. Son olarak bunun da paylaşılmasını sağlamak için uğraşılmaktadır. Osmanlı Devleti, onun bağımsızlığı, padişah, halife, hükümet bunların hepsi kavramı kalmamış bir takım anlamsız sözlerdir.

Neyin ve kimin dokunulmazlığı için, kimden ve ne gibi yardım istemek düşünülüyordu?

O halde, sağlam ve gerçek karar ne olabilirdi?

Baylar,

Bu durum karşısında, bir tek karar vardı. O da ulus egemenliğine dayanan, kısıntısız, koşulsuz, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak.

İşte, daha İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz, uygulamaya başladığımız karar, bu karar olmuştur.

Bu kararın dayandığı en sağlam düşünüş ve mantık şu idi:

Temel ilke, Türk ulusunun onurlu ve şerefli bir ulus olarak yaşamasıdır. Bu ancak, tam bağımsız olmakla sağlanabilir. Ne kadar zengin ve gönençli olursa olsun, bağımsızlıktan yoksun bir ulus uygar insanlık karşısında uşak durumunda kalmaktan kendini kurtaramaz.

Yabancı bir devletin koruyuculuğunu istemek, insanlık niteliklerinden yoksunluğu, güçsüzlüğü ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten bu aşağılık duruma düşmemiş olanların isteyerek başlarına yabancı bir yönetici getirmeleri hiç düşünülemez.

Oysa, Türk'ün onuru ve yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir ulus, tutsak yaşamaktansa yok olsun daha iyidir.

Öyleyse, YA BAĞIMSIZLIK, YA ÖLÜM...

İşte gerçek kurtuluşu isteyenlerin, parolası bu olacaktır.»

Aradan yıllar ve yıllar geçmiştir... Baylar, lütfen elinizi vicdanınıza koyup söyleyin, Türkiye NATO'da kalmalı mıdır?

Parlâmento'dan sevgilerle...

Onur BARTU

AYBAR
— Asıl hedef: 1969 —

BÖLÜKBAŞI
— Elmalı'ya oynuyor —

lardır ama CHP'yi de muhakkak güçsüz kılacaklardır.

Eski DP'lilere kur yapan GP, hazineden aldığı 500 bin lira ile seçimlere malî bakımdan oldukça güçlü girmektedir. Kuruluş günlerinde bir takım hesaplar sonucu AP basınının desteğini alan GP, şimdi TRT mikrofonları yoluyla seçmenleri ve AP oylarını çalmaya çalışacaktır. Barajlı seçim sisteminde Güven Partisi'ne gerek mahalli seçimlerde, gerekse Senato yenileme seçimlerinde şans vermek pek mümkün değildir. Seçim sonuçları, GP'lilerin büyük bir kısmının yeniden CHP'ye başvurmalarına yol açacak ve eğer CHP o zaman Göbekçiler'in kontroluna geçmiş olursa, bu istekleri kolaylıkla gerçekleşecektir. Bu dönüş ise, Feyzioğlu ve arkadaşlarının AP'ye katılmalarına yol açacaktır.

Millet Partisi

Sekizler'den sonra İsmet Kapısız ve Hasan Latif Sarıyüce'yi de kaybetmek üzere olan Bölükbaşı'nın en büyük güvenci, eski Diyanet İşleri Başkanı İbrahim Elmalı'dır. Elmalı'nın ise Konya Müftüsü Tahir Büyükkörükçü'nün yakın dostu olduğu bilinen gerçektir. Bilinen diğer bir gerçek de, Konya Müftüsü Büyükkörükçü'nün Demirel'in karşısında olduğudur.

Durumu Kırşehir'de pek parlak görünmeyen Bölükbaşı, bütün bu gerçekleri göz önünde tutarak Elmalı kozunu en iyi biçimde kullanmayı plânlamaktadır.

Ytp, Ckmp, Bp

Azizoğlu'nun darbe ile yönetimi ele geçirmesi, YTP'nin dağılmasını 2 Haziran seçimlerinden sonraya ertelemiştir. Azizoğlu'nun varlığı, bir kaç ilçe ile en çok bir ilde, YTP'ye belediye başkanlığı getirebilecek, fakat senato se-

FEYZİOĞLU
— Koç'un ilk sınavı —

çimlerinde hiçbir rol oynayamayacaktır.

1961 seçimlerinde 1.391.934 oy alan YTP, kısa zamanda büyük fire vermiş ve 1965 seçiminde bu miktar 346.514'e düşmüştür. YTP'nin oy oranı ise 1961 seçimlerinde yüzde 13.7 iken, 1965 seçimlerinde yüzde 3.7'ye, 1966 kısmî senato seçiminde ise yüzde 2.4'e inmiştir.

Böylesine hızlı bir tempo ile oy kaybeden YTP için 2 Haziran seçimleri herhalde son deneme olacak, ondan sonra bu parti de tarihe karışacaktır.

Son günlerde varlığı ile yokluğu belli olmayan, parlamentoda grup olma imkânını kaybettikten sonra sesi sedası pek duyulmayan CKMP'nin 2 Haziran seçimlerinde bir göstermelikten ibaret olduğu meydana çıkacaktır. Kudretli Albay Türkeş'in büyük iddialarla parti liderliğini ele geçirmesi ve boyundan büyük lâflar ederek Hitler'vari bir yükselişe özenmesi tam bir fiyasko ile sonuçlanmıştır. 1961 seçiminde 1.415.390 oy almış olan CKMP, Bölükbaşı'nın kopuşundan sonra süratle oy kaybetmiş. 1965 seçimlerinde sadece 208.696 oy toplayabilmiştir. 1961 seçimlerinde oy oranı yüzde 14 olan CKMP, 1964 senato seçiminde yüzde 3, 1965 genel seçiminde yüzde 2.2, 1966 senato seçiminde ise yüzde 1.9 oranında varlık gösterebilmiştir. Büyük bir ihtimalle önümüzdeki seçimde bu oran sıfıra biraz daha yaklaşacaktır.

Birlik Partisi, alevî oyları üzerine oynamaktadır. Ancak kuruluşundan bu yana geçirdiği iç mücadeleler ve çalkantılar yüzünden benliğini bulamamış, teşkilâtını tamamlayamamış, en önemlisi oylarına talip olduğu alevî vatandaşlar üzerinde bir güven duygusu yaratamamıştır. AP'nin kuruluş anında büyük ürküntü duyduğu Birlik Partisi'nin gerek mahallî seçimde, gerekse senato seçiminde büyük bir iddiası olamayacaktır.

Gagarin'e Ağıt

Yaşar Kemal

O, ışığın kökünü gördü,
Karanlığın kökünü gördü.

Çağımızı mutlulandıran kişilerden birisi de Yuri Gagarin'di. 12 Nisan 1961 yılında dünyanın etrafındaki yörüngede ilk uçuşu yapan oydu. Uzay çağına ayak bastığımızı bize o söyledi. İnsanoğlu masallarda olsun, düşlerde olsun yüzyıllardan bu yana aya ve öteki yıldızlara gider durur. Aya ve öteki yıldızlara gidişin kapısını açan adam bizim çağımızdandı, bizimle birlikte yaşayan insandı. İnsanoğlunun dinmez bir hasreti vardır, dünyanın dışına çıkmak... İnsanoğlunu bu büyük hasretine kavuşturan ilk insan bizim çağdaşımız Yuri Gagarin'di.

İçimizde bir Yuri Gagarin var diye insanoğlu daha gururluydu. Yuri Gagarin çağında yaşyoruz diye kıvançlıydık. Yuri Gagarin insanlığın sevinci ve gururuydu.

İnsanoğlu yiğit ve korkaktır. En çok korktuğu da ölümdür. Ölümü göze alan insan, ölümün üstüne yürüyen insan her zaman insanoğlunda büyük hayranlık uyandırmıştır. Onlar insanlığın kahramanları olmuşlardır. Yuri Gagarin'e insanoğlu yalnız yiğitliğinden dolayı, ölümün üstüne yürümesinden dolayı hayran değildi, dünyanın en hünerli ellerine ve kafasına da sahipti. Uzaya ilk çıkan insan daha dört başı mamur insandı. Onun işi yalnız yiğitlik değildi... O, dünyamızın şimdiye kadar hiç görmediği büyük bir kahramandı. İşi, bir kahramanlığın başlangıcıydı ve yeni bir işti.

Bir bilinmeze giden insan olmak ve bu bilinmezde yitip gitmek... Bunu çok düşündüm, insan ne düşünür, ne duyar ola? Sonra bir bilinmezi bulan kişi, tek başına o bilinmezi yaşayan kişi, o bilinmezi bütün insanlıkla yaşamış, bütün insanlıkla birlikte o bilinmezin özleminde tutuşmuş kişi, tek başına kendini bilinmezde bulunca ne yapmıştır, ne duymuş, ne düşünmüştür?

Gagarin uzaydan, bu harikûlade yolculuğundan döndüğünde kimbilir ne harikûlade masallar anlatacaktır diye düşündüm. İnsanların çoğu da böyle düşünmüştür. Bilinmezden harikûlade şeyler geleceğini her zaman düşünürüz. Bu doğal bir şeydir. Ama Yuri Gagarin sadece birkaç cümle söyledi, o kadar. Lâciverdi bir karanlık vardı, dedi. Dünya çok güzel mavi bir yuvarlaktı, dedi, o kadar. Bize getirdiği masal bir mavi yuvarlaktı. Ben düşündüm ki, insanoğlunun dili, gördüğü böyle erişilmez bir aşamada duyduğunu anlatmağa yetmez. Uzaya varan ilk insanın duyduğunu anlatmağa insanın dili yeterli değil. Bu harikûlade olayın karşısında insanın dili tutulur ya, uzay çağına insanlık daha güçlü bir dille girmeliydi. Düşündüm ki Gagarin değil de Neruda, Aragon, ya da Nazım Hikmet gitseydi uzaya bugünkü insan diliyle uzayı anlatabilirler miydi, güçleri bu akılları durduran yeni duyguyu anlatmaya yeter miydi?

Uzaya giden ilk insan insanlığın bilinmezi kaldı. Düşünüyorum ki daha yaşasaydı, seksenine doksanına gelseydi Yuri Gagarin, güzelim bir dede olsaydı, anı olarakta bize bir şeyler, bir başka, bir düşler, büyüler anlatabilirdi belki. Yuri Gagarin diyorum, hâlâ bu erişilmezliğin, bu harikûladeliğin etkisindeydi belki.

Yuri Gagarin aya giden ilk insan da ben olacağım, demişti. Bu insanlığın bitip tükenmez gücünün en güzel belirtisiydi.

Yuri Gagarin yeni bir insandı. Yeni ve büyük bir çağ açtı. İnsan soyunu onurlandırdı. O ölüme karşı koymuş, onu yenmiş, insanlığa ilk büyük zafer kapısını açmış insandı. Bağımsızlığa can atan insanlıkta ilk bağımsızlığa kavuşmuş insandı. Doğayı yenilgiye uğratan ilk insandı, böylesine.

Gagarin öldü, insanlığın bir yerinden en güzel bir çiçek koptu. Ama o insanlığı zenginleştiren en büyüktü. O, karanlıkla aydınlık arasına kesin bir çizgi çizen insandı. Gagarin'den sonra insanoğlu kendine daha güvendi, bilime daha güvendi, iyiliğe, güzelliğe, aydınlığa daha güvendi. İnsanlığın büyük zaferine daha güvendi. Gagarin'den sonra insanoğlu kendini daha çok arıttı... Kirlerini biraz daha döktü.

Işığın kökünü gören, karanlığın kökünü gören insandı. Onun bir dede olması, aya giden ilk insan olmasa da, aya giden ilk insanın elini sıkması, aya giden ilk insanları okşaması ne güzel olurdu. Bu onun hakkıydı...

İnsanlığın başı sağ olsun.

Ve İşçi Partisi

2 Haziran seçimlerinde dikkati en çok çeken parti Türkiye İşçi Partisi'dir. Emekçiler tarafından kurulan ve gerek ortaya koyduğu görüşler, gerekse hitap ettiği kitleler itibariyle durumunu en açık şekilde ortaya koyan Türkiye İşçi Partisi, oy kaybına uğraması söz konusu olmayan tek partidir.

1961 genel seçimine katılamamış olan TİP, ilk olarak 1963 mahalli seçiminde ve sadece dokuz ilde vatandaşın karşısına çıkmış, toplam olarak 37 bin oy almış bulunuyordu. 1964 kısmî senato seçimine katılması mümkün olmayan TİP, nihayet 1965 genel seçimlerinde 276.101 oy alarak hızlı bir gelişme temposuna sahip olduğunu göstermiştir.

AP dışındaki partilerin hepsinin oy oranı 1965 seçiminden sonra düşmeğe devam ederken, TİP'in yüzde 3'lük oy oranı 1966 kısmî senato seçiminde yüzde 3.9'a yükselmiştir.

Üç seneden beri parlamentoda TİP'in emekçi halk kitleleri lehine verdiği tutarlı mücadele, muhakkak ki Türkiye'nin bu tek sosyalist partisinin oy oranını daha da artırmıştır. Nitekim son doğu mitingleri, büyük halk kitlelerinin TİP'e büyük umut bağladığını göstermektedir. Vatandaşın gösterdiği bu ilgi yüzündendir ki, gerek AP, gerekse CHP büyük ölçüde paniğe kapılmışlar, TİP'e karşı provokasyonlara girişmişlerdir. AP'nin Seçim Kanunu'nu değiştirerek millî bakiye usulünü kaldırmasının başlıca sebebi, TİP'in gösterdiği olağanüstü gelişmedir.

2 Haziran seçimleri TİP için sosyalistlerin oy potansiyelini göstermek bakımından çok önem taşımaktadır.

TİP'in bu seçimlerdeki dezavantajı, diğer partiler ve hattâ sonradan olma GP bile hazineden yüzbinler, milyonlar alırken, büyük imkânsızlıklar içinde ve eşit olmayan şartlar altında seçime girmesidir. Buna, Aybar'ın son genelgesinde belirttiği gibi, tam seçim sırasında çıkarcı çevreler tarafından hazırlanacak tertipler de eklenirse, TİP'in nasıl büyük zorluklar içinde seçim mücadelesi vereceği ortaya çıkacaktır.

Bu seçimde alacağı sonuç ne olursa olsun, TİP için asıl hedef, 1969 genel seçimidir. Evvelce de açıkladığımız gibi, bir milyona yakın oy da alsa, barajlı d'Hont sisteminde TİP'in grup teşkil edememesi mümkündür. Esasen AP de, millî bakiyeyi kaldırmakla buna oynamıştır.

Bu bakımdan 2 Haziran seçimlerinin sonucuna göre TİP bölgeler itibariyle kuvvetini tesbit etmek imkânını bulacaktır. Bu durum tesbiti yapıldıktan sonradır ki, 1969 genel seçimi için meclise millî bakiyesiz de asgarî 10 milletvekili sokabilecek yoğun bir çalışmaya girmek belki de bu amaçla mücadelenin ağırlığını belli bölgelere kaydırmak gerekecektir.

Özet olarak önümüzdeki 2 Haziran seçimlerinde oy artırma şansına sahip olan partiler sadece AP ve TİP'tir. CHP parti içi iktidar mücadelesine yön verecek bir denemeden geçecek, diğer küçük partiler ise politika sahnesinden biraz daha silinecektir.

İRTİCAIN HURUÇ HAREKETİ!

● Bazı isimlerin deşifre olması sebebiyle son anda isminin ve konuşmacılarının değiştirilmesine rağmen Bursa'da yine de irticaın gerçek niyetleri açığa vuruldu.

BURSA'DAKİ TOPLANTIYA KATILANLAR
— Yurdun her tarafında cihad-ı mukaddese hazırlanıyorlar —

Kara kuvvetin bir huruç hareketi olarak düzenlenen Bursa toplantısı, devrimci çevrelerde yarattığı büyük tepkiye rağmen, ümmetçi kitleyi hayâl kırıklığına uğratan bir sönüklük içerisinde geçti. Oysa, toplantı günlerce önce bütün sağcı gazeteler tarafından reklâm edilmiş, sanki Türkiye'nin bütün meseleleri bu toplantıda çözümlenecekmiş gibi hava yaratılmıştı. Ama geçen cumartesi günü Bursa'nın Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nda toplantı açıldığı zaman çağrılı oldukları önceden ilân edilmiş bulunan bir çok sivri isimlerin salonda bulunmadıkları görüldü. Ta İzmir'den, Tekirdağı'ndan, Eskişehir'den, Konya'dan, Çankırıdan gelen yüzlerce ümmetçi arasında bu durum büyük hayâl kırıklığına sebep oldu..

Ne olmuştu da, müslüman kardeşlerin sivri isimlerinden çoğu toplantıya katılmamıştı?

Meselâ Necip Fazıl Kısakürek, toplantıya niçin katılamadığını Bugün Gazetesindeki köşesinde şöyle açıklıyordu:

«Evvelâ ismini Mukaddesatçılar Şûrası koydular. Sonra bu isim kendilerine ağır ve giran gelmiş olacak ki, Milliyetçi Teşekküller Bursa İstişari Toplantısı'na çevirdiler. Evime bir heyet halinde gelip bir numaralı dâveti bana yaptıklarını söylediler. Organizasyon işlerini ve hatiplerden bir kısmını beğenmediğimi söyleyince, hemen beraberce Bursa'ya gidip hareketin nâzımı olması gereken Saffet Solak'la bir arada ön toplantı yapmak ve her şeyi orada düzenlemek teklifinde bulundular. İzmir'den telefonla aradığım yakın dostum ve ön plânda gönüldaşım, Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Genel Başkanı Doç. Dr. Saffet Solak fikrimizi çok güzel buldu, bu işin mutlaka bir ayıklamaya muhtaç olduğunu bildirdi, ve hepimizden daha hararetli göründü. Benden de Mukaddesat Düşmanlığının Kaynağı ve Önleme Çareleri üzerinde ana konuşmayı istedi. Bütün bir gece uyumaksızın konuşmayı kâğıt üzerinde tesbit ettim.

Sabahın erken saatinde evime Yüksek İslâm Enstitüleri Federasyonu Genel Başkanı geldi ve kendisinin davet edilmediğini söyledi. Onu, İstanbul Din Görevlileri Teşkilâtı Başkanı'nın telefonu takip etti. O da çağırılmamıştır ve son anda ise başka renkler karıştırılmak istenmiştir. İstanbul'a gelip beni gören ve bir basın toplantısı yapan tertip komitesi başkanı da bu vaziyet karşısında istifa etmiştir.

Hayret!... İstifa eden komite başkanının Bursa'dan bana telefonu ve keketne bir ton, hiçbir şey anlaşılmaz kem - kümler... Aynı gün otomobille evime gelip beni alacağını söyleyenden ne ses, ne seda!... Sevk ve idare ettiği arabanın atlarını kaçırdığı ve elinde kamçı arabanın arkasından koştuğu hissini veren Saffet Solak'ın o akşam Bursa'ya gelip bizi telefonla aramasını umduk. Yine ne ses, ne seda!.. Cumartesi ve pazar akşamları da telefon yok!... Ve her şey başını almış kendi kendisine gitmektedir.

Gerçekten de beş oturum halinde 13,5 saat süren toplantı baştan sona kadar iki ayrı grupun içten içe mücadelesi halinde geçti. Gerek toplantının ismi, gerekse toplantıya katılacakların isimleri konusunda toplantıdan bir kaç gün önce anlaşmazlık patlak vermişti. Toplantının ismi önce Mukaddesatçılar Şûrası olarak kararlaştırıldığı halde, sonradan İstişare Toplantısı şeklinde değiştirilmişti. Daha sonra toplantıya çağrılı olan pek çok kimsenin Bursa'ya gelmeleri önlenmişti. Meselâ daha önce Tertip Komitesi tarafından toplantıda konuşma yapacakları ilân edilen Odalar Birliği Genel Sekreteri Prof. Necmettin Erbakan, Prof. Faruk Timurtaş, Prof. Sabahattin Zaim, Mehmet Kaplan, Mümtaz Turhan, Ayhan Songar ile diğer şahıslardan Nuri Karahöyüklü, Süleyman Yalçın, Nihat Sami Banarlı, Nahit Dinçer, Tahsin Demiray, Ahmet Kabaklı toplantıya gelmemiş, sadece başarı telgrafı gönderdikleri divan tarafından açıklanmıştı.

Toplantının bu şekilde falso vermesinin başlıca nedeni, son zamanlarda Müslüman Kardeşler Hareketi'nin bütün kadrosu ve unsurlarıyla deşifre olmasıdır. Millî İstihbarat Teşkilâtı'nın Başbakan Demirel'e rapor vermiş olmasından endişe duyan tertip heyeti, bu raporda yer alan sivri isimlerin Bursa Kongresi'nde ispatı vücut eylemelerini son anda sakıncalı görmüş ve karışıklıklar bu yüzden doğmuştu.

Ancak ne kadar tedbirli ve temkinli davranılırsa davranılsın ok bir kere yaydan çıktığı için ikinci derecedeki konuşmacılar da huruç hareketinin arkasındaki gerçek niyetlerini ortaya koydular. Egemenliğin ulusun değil, müslümanların olduğu, anayasaya masonlarla komünistlerin ve dönmelerin evet dedirttiği, din ile devlet işlerinin ayrılamayacağı pervasızca söylendikten sonra **bir delege açık açık «Bu ulvi toplantıdan sonra yurdun her tarafına bir fetih ordusu olarak yeni bir sefere çıkacağız»** diyerek cihadı mukaddes ilân etti.

Toplantı sonunda bir de bildiri yayınlayan ümmetçiler islâmi kültüre önem verilmesi, imam hatip okulları adedinin artırılması, Türk Dil Kurumu'nun kaldırılarak yerine bir Türk Dil Akademisi kurulması, okullardaki din derslerinin yeniden düzenlenerek mecburi hale getirilmesi, mukaddesatçı teşekküllerin beraber çalışması, zengin müslümanların organizasyonlara yardım etmesi isteklerini açıkladılar.

Bu istekler içerisinde, her türlü irticai hareketi **«vicdan hürriyeti»** gerkçesiyle ve aslında oy hesabıyla hoş görmek alışkanlığında olan Demirel'i rahatsız edecek bir husus yoktur. Ne var ki, toplantıda yapılan bazı konuşmaların doğrudan doğruya kendisini hedef tuttuğunu herhalde Demirel'in bizzat kendisi de farketmiş olmalıdır. Bu konuşmalarda masonlara şiddetle hücum edilmiş, son Ortadoğu savaşlarında Arapların yenilgisine sebep olarak Nâsır'ın masonluğu gösterilmiş ve masonlara karşı mücadele azmi belirtilmiştir.

Bu mücadeleye hedef olacak şahısların başında ise Mason Locası'nın belgeli üyelerinden eski su müdürü Demirel bulunmaktadır. Evet, Demirel bugün elaltından yürütülen hareketin ergeç kendi başını isteyeceğini pek âlâ bilmektedir ama tam seçim döneminde kara harekete karşı çıkmak da hiç işine gelmemektedir. Bunun içindir ki irticaın huruç hareketine hükümet cenibinden hiçbir tepki gelmemiştir.

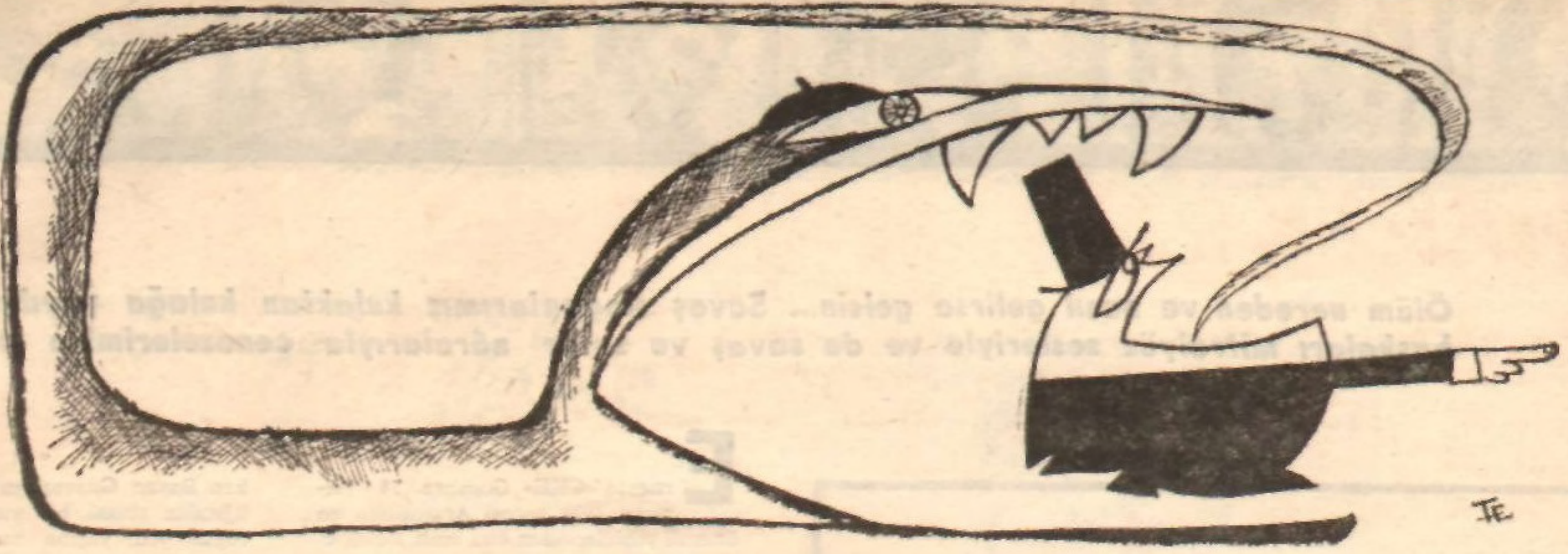
Ancak doğrudan doğruya cumhuriyete, anayasaya ve devrimlere kasteden bu harekat karşısında devrimci güçlerin boyunlarını büküp beklemeleri için hiçbir sebep yoktur. Nitekim Bursa toplantısı daha bitmeden gerek parlâmentodaki devrimci üyeler, gerekse çeşitli devrimci kuruluşlar sert şekilde tepki göstermişlerdir. Ama hükümetin oy hesabına dayalı boynu bükük tutumu devam ettikçe irtica kısa zamanda gemi daha da azıya almakta tereddüt etmeyecektir. Dergimiz baskıya verilirken Ankara'da düzenlenen İkinci Şahlanış Mitingi bu cüretkâr adımların bir yenisi olmuştur.

Kıratla Sırat

Siz daha iyi bileceksiniz, güreşin serbestinde, gırekosunda pehlivanlar, sırtları yere gelmeden önce, köprü kurarlar hep, değil mi?... Ama bu köprü başka türlü bir köprü olacakmış, Boğazımızın üstüne kurulacakmış, çelikten filân... Ayaklarının sayısı bakımından da Avrupa'daki bütün köprüleri takacak, geride bırakacakmış... Çevre yoluyla, eklentileriyle birlikte, bir buçuk milyar Türk'e mal olacakmış.. Yeni havadis; Amerikalı dayılarımız, altından uçak gemileri de geçebilsin diye, yirmi iki metre yükseltilmesini istediklerine göre, daha da pahalıya çıkacakmış... Fedâ olsun!.. Madem Demirel'in buyurduğu gibi, Avrupa'dan Asya'ya geçme zorundasınız, burası da (nasıl olmuşsa) boğaz haline gelmiştir, çare yok, vereceksiniz bu parayı... Avrupa'dan Asya'ya geçebilmek, şimdiye dek üstümüzden geçen Amerikalıları altımızdan geçirmek, İstanbul Boğazı'nı boğaz haline getirmek, bir yabancı firmayı âbad etmek ve beş on yerli madrabazı kârunlaştırmak için, yani böyle millî bir dava uğruna bir buçuk milyar Türk lirasının, yada otuz beş milyon Türkün sözü mü olur!.. Ve madem can boğazdan gelir ve madem böylece iki yakamız bir araya gelecek, Bu fantazi midir, değil midir; buna lüzum var mı, yok mu münakaşaları bu iş bittikten sonra, geride kalacak ve işin isabeti anlaşılacaktır... Ama bu arada, Erzincan'ın Başpınar halkı, azgın Fırat'ı aşıp komşu kentlerle ilişkilerini sağlıyan köprünün Keban Baracının gölleme alanına düşüp, yerine de yenisinin yapılmıyacağını, ve Munzur silsilesi yolundan karda kışta telef olasıya geçme zorunda kalacaklarını öğrenince, feryat figan ederlermiş... Etsinler... Ve artık anlasınlar ki, bundan böyle o köprünün üstünden geçemiyeceklerine göre, ayıya dayı deme zorundan kurtulup, ayıya ayı deme özgürlüğüne kavuşmuşlardır... Bu da, Süleyman İktidarının halkımızı eğitme ve bilinçlenlendirme alanındaki eşsiz hizmetlerinden biridir...

Yalnız, Sayın Başbakan, kendisi eski bir mühendis ve hâlen bir müteahhit olduğuna göre, bu milyar-oburu, tuzlu köprünün Adem-i İktidarına lâyık sağlamlıkta olmasını sağlamak için, elbet gerekli tedbirleri alacaktır. Bu konuda, sözgelimi, Kel Ali'nin Nafıa Vekilliği sırasında denediği bir usul geliyor aklımıza. Emin Paksüttozu'nun bu kel kafalı ve ak'lıevvel kaynatası, Vekâletince yaptırılan köprülerin teslim işlenmiş köprünün altına zorla oturtur, köprünün üstünden de lenmiş köprünün altına zorla oturtur, köprünün üstünden de yük taşıma gücünü de aşan oranda yüklü trenleri geçirirmiş.. Köprü yıkılmazsa, ne alâ... Sayın Başbakan da böyle bir şey deneyebilir tabii. Boğaz köprüsünün üstüne en göbekli kompradorlarını en ağır binek arabalarıyla yığar ve kendisi de kabinesi ve parti zimamdarları, genel müdürleri, mühendisleri ve müteahhitleriyle bir Amerikan uçak gemisine binip, Boğaz köprüsünün altından geçer... Köprü yıkılırsa, ne alâ... Ama bu deneme bile fantazi kaçıyor... Çünki hazret, nasıl olsa, Kıratı sırtına alıp, Tarih denen Sırat köprüsünün üstünden geçerken, o Halk denen Can Boğazının sularına cumburlop düşecektir...

Can YÜCEL

Seçim ve sosyalistler

Mehmet Ali AYBAR

Seçim dönemine girmiş bulunuyoruz. Önce mahalli seçimlerle Cumhuriyet Senatosu için kısmi seçim yapılacaktır. Ve 1969'da büyük seçimlere gireceğiz. 1969 seçimleri şimdiye kadar yapılmış olanların en önemlisi olacaktır. Büyük seçimlerde, gün görmüş, zeki ve yürekli Türk halkı, kendisine aldatılır, bilinçsiz, bindiği dalı kesen bir ilkel kütle gözüyle bakan bugünkü AP iktidarını oylarıyla mutlaka devirmelidir. Türkiye Türkiye olalıdan beri böylesine sorumsuz ve bilinçsiz; yalanı, hileyi, şantajı böylesine geçer hale getirmiş insanlar, memleketin kaderine hakim duruma gelmemişlerdir. Hiçbir hükümet başkanı Sayın Demirel'in pervasızlığı ile konuşmamış, iktidarının hukuk dışı davranışlarını muhalefete yüklemek cüretini göstermemiştir.

Sayın Demirel ve arkadaşları iktidar koltuğuna oturdukları günden itibaren anayasayı tahribe, hukuk devleti ilkesini çiğnemeye başlamışlardır. Yabancı sermaye soygununa karşı çıkan genel müdürlerin işten uzaklaştırılması ve Danıştay kararlarının uygulanmaması şeklinde ilk hukuk dışı davranışlarını Meclis'in basılması olayı izlemiştir. Bugün ise AP iktidarı anayasa çizgisinin çok daha gerilerine düşmüş bulunuyor. Sosyalist muhalefeti tamamen tasfiye etmek için kaba kuvvete başvuran AP iktidarının gerekirse irtical bir kara ihtilali bile tahrikten çekinmeyeceği İstanbul'daki şahlanış (!) mitinginden sonra apaçık ortaya çıkmıştır. Sayın Demirel ve arkadaşları Yunanistan'da Amerikancı albayların yaptığını, yeni seçim kanunu gibi haksız kanunlar yoluyla başarmak, başaramadıkları takdirde Endonezya'dakine benzer bir katliâmı denemek hevesinde görünmektedirler. Sayın Başbakanın bundan bir süre önce halkı silahlanmaya davet ettiği hafızalardan silinmemiştir.

Bir karanlık dönemin eşiğinde bulunuyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir Güney Kore demokrasisi biçimi almaması için vatandaşlarımızın önümüzdeki seçimlerde bu tehlikeyi görerek oy kullanmaları şarttır. Bize verilecek oyları, yeni seçim kanunu ile kendi hanelerine kaydetme yolunu bularak iktidarda kalmayı ve Türkiye'yi Amerika'nın bir ileri karakolu, petrol ve maden rezervi halinde tutmayı tasarlıyanlara, gün görmüş, zeki halkımız seçimlerde DUR demelidir.

Sayın Demirel son demecinde **«Mücadele eşit şartlar içerisinde ve meşru yollardan yapılmalıdır»** diyor. Evet bunu söyleyeceksin; fakat hak etmediğin oyların üstüne oturmak için bir yeni kanun çıkartacaksın; devlet hazinesinden kendi partin için her yıl 3.5 milyon alacaksın, tabii gene kanunla; fakat aynı seçimlere girecek olan İşçi Partisi'ne bir kuruş bile verilmeyecek; üstelik mutlu azınlıklar ve dostlardan örtülü ödenek şeklinde yardımlar da göreceksin ve ayrıca iftiralar, düzme belgeler, taşlı sopalı saldırılarla Türkiye İşçi Partisi'ne oy verecekleri sindirmeğe kalkacaksın; ve de **«eşit şartlarla seçime girdik, sandıktan çıktık, meşru iktidarız»** diyeceksin. Sayın Başbakan'ın eşit mücadele anlayışı işte budur.

Bu bir kapkaç düzenidir. Kapkaççılık sadece ekonomide belirmiyor. Kapkaççılık toplum hayatının tümüne hakimdir. Kapkaççılık yalanı, hileyi, desise ve kaba kuvveti gerekli kılmaktadır. Kapkaççılık bilime, felsefeye, sanata karşıdır. Kapkaççılık maddi manevî bütün değerlerin sınırsız sömürülmesi ve sömürülebilmesi için de, yalanın, desisenin, hilenin ve zorbalığın rağbette olduğu bir düzen biçiminde işlemektedir. Bu yalan, riya, desise ve soygun düzeninin tek tanrısı paradır. Para kazanmak için her yol mübahtır ve buna sayın Başbakan ve arkadaşları hürriyet içinde kalkınma adını vermektedirler; ve de parayla her kapı açılır. Buna da **«kabiliyetlerin değerlenmesi»** denir.

Çilekeş ve güngörmüş halkımız bu oyunun oynanmasına artık izin vermemelidir ve de vermiyecektir.

AP iktidarı vatandaşa karşı saygısızdır; aileye karşı saygısızdır; vatandaşın kültürüne, dini inançlarına, özgürlüklerine, sağlığına karşı saygısız ve kayıtsızdır.

Sayın Demirel demokrasiyi haksız seçim kanunu ile elde edeceği bir meclis çoğunluğuna hapsetmek hevesindedir. Bu hevesi kursağında kalmalıdır ve de kalacaktır.

Demokrasi bir yaşantı biçimi olarak dört yılda bir yapılan seçimlerden ibaret değildir. Demokrasi, emekçi halk kütlelerinin devlet yönetiminde bilinçli ağırlıklarını devamlı olarak duyurmalarıyla gerçekleşir. Nitekim anayasamız da bu maksatla bir takım Temel Hak ve Özgürlükler kabul etmiştir. Bunlardan biri de 28. maddenin öngördüğü **«saldırısız ve silahsız toplantı ve gösteri» hakkıdır**. Türkiye İşçi Partisi bu hakkını kullanmaya kararlı ve azimlidir. Elbet mitingler, toplantılar, yürüyüşler tertipleyerek vatandaşlarımıza hem gerçekleri anlatacağız, onları uyaracağız; hem de uyanmış bilinçlenmiş vatandaşların bu miting ve toplantılarda kamuoyunun sesini duyurmasına aracılık edeceğiz.

Evet. Türkiye'nin NATO'dan çıkması için mitingler yapacağız. Toprak reformu, dış ticaretin, bankacılığın, sigortacılığın devletleştirilmesi için toplantılar düzenleyeceğiz. Anayasanın rafa kaldırılmasına mitingler, yürüyüşlerle engel olmaya çalışacağız. Kimseye saldırmadan, kanunlara saygılı olarak yapacağımız bu sokak gösterileriyle demokrasinin halka mal olmasına hizmet edeceğiz. Kısacası anayasamıza sahip çıkacağız ve Sayın Demirel ve arkadaşlarının Anayasayı tahrip etmesine izin vermeyeceğiz. Oysa Sayın Demirel demokratik hakların en temellilerinden olan toplantı ve gösteri özgürlüğünü, yeraltı faaliyeti olarak göstermeye kalkışmıştır. Anadolu Ajansı'na verdiği demeçte bu iki ayrı şeyi çşanlamda kullanıyor. Ve bu mugalatayla bu hakkın kullanılmasını engellemeyi tasarlıyor. Toplantılar, mitingler, yürüyüşler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Yeraltı faaliyeti ise, demokrasinin yokolduğu yerde başlar.

Mugalâta ve demagoji ile kapkaç düzeni sürdürülemeyecektir. Ne tehditle, ne yalan ve desise ile, ne de kaba kuvvetl bu soygunu, bu ahlâksız düzeni sürdürmek mümkün değildir artık. Vatandaş uyanmaktadır, haklarına sahip çıkmaktadır. Biz onun bu uyanışını hızlandırmak için Anayasanın bize tanıdığı bütün olanakları sonuna kadar kullanacağız.

Gerçekten milli cephede bulunan kuruluşlar, kuzu postuna bürünen ve Türkiye'yi yabancılarla ortaklaşa sömürenleri hakiki hüviyetlerini ortaya koyacaklardır. Petrolümüzü, madenlerimizi yabancılara peşkeş çekenlerin, Amerikan üslerini tesis diye yutturmaya kakışanların ve demokratik mücadele tarihimizin **«Bir Amerikan firması komisyoncusunun sandıktan çıkışıyla başladığını»** iddia edenlerin milliyetçiliğe sahip çıkmaya kalkışmaları bu kutsal kavramı inkâr olur ki, mübarek halkımız buna asla izin vermeyecektir.

Önümüzdeki seçimler Amerikancı kompradorlar hakimiyetine indirilmiş kesin bir darbe biçiminde sonuçlanmalıdır. Önümüzdeki seçimler yeni bir Türkiye'nin doğmakta olduğunu ispatlamalıdır. Göngörmüş, çilekeş halkımız yalanı, hileyi, desiseyi siyasî meslek haline getirmiş olanları hüsrana uğratmalıdır; uğratacaktır. Ve de böylece Amerika'dan kurtulmuş, bir daha yabancı boyunduruğuna asla düşmeyecek, tam bağımsız demokratik sosyalist Türkiye'nin kurulmasına kimsenin, ne Sayın Demirel ve arkadaşlarının, ne de Amerikan emperyalizminin engel olamayacağı, dosta düşmana karşı ispatlanmalıdır; ispatlanacaktır. Biz Türk sosyalistleri halkımızın zekâsına, sağduyusuna ve insanca yaşama azmine güveniyoruz.

Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin... Savaş sloganlarımız kulaktan kulağa yayılacaksa ve
başkaları mitralyöz sesleriyle ve de savaş ve zafer nâralarıyla cenazelerimize ağıt yakaca

ASRIN GERİLLACISI

CHE'yi Bolivya'da vurdular, hem de kalleşçesine! Küçük bir köy okulunda, ellerini arkasına bağlayıp ciğerlerini, bacaklarını kurşunladılar... Ama öldüremediler CHE'yi...

★ ★ ★

Kişi vardır, içte ve dışta sağladığı zorba kuvvetlerle halkını sindirerek iktidarı alır, ülkeyi yönetir ya da yönettiğini zanneder. Kişiliksizdir, bomboştur. Halkına verebileceği tek şerefli şeyi yoktur. Çoğunun daha iktidara gelmeden yaptıkları ilk iş, emperyalist ülkelerin koltuğu altına sığınmak, onlara kul köle olmaktır. Varlığını onların varlığına bağlar, karşılığında da ülkesinin bütün servetlerini ve ulusal şerefini kendini satın alanlara peşkeş çeker. Dış kuvvetlerin yanında ülkenin gerici ve tutucu çevreleri, kimprador - toprak ağası ikilisi ve tek taraflı kanun(!) kuvvetleri, böyle bir kişinin ayakta durabilmesine yardım ederler. Tarih sayfaları bu tip aşağılık diktatörlerle doludur. Batista da bunlardan biridir, hem de en soysuzlarından... İktidarda bulunduğu sürece Küba'yı bir fuhuş yatağı ve kumarhane haline çevirmiş, halkını adeta morfinleyerek Küba ekonomisini Yankee emperyalizmine teslim etmiştir. Kendisini yıkmak üzere SON ÇARE'ye başvuran bir avuç yürekli insana dayanamayacağını sezdiği anda da Amerika'lı patronlarından komisyon alarak yaptığı servetiyle birlikte Küba'dan defolup gitmiştir.

Küba İhtilâli kendisine özgü bir özellik taşır. Yüzbinlerle, milyonlarla, kısacası yığınlarla başlayan bir intilâl değildir o... Bu ihtilâl, sayıları 100'ü geçmeyen bir avuç inançlı insanın kırık dökük üç beş parça silâhla başlattığı ve daha sonra da bir halk hareketi haline çevirdiği usta ellerle işlenmiş bir GERİLLACILIK şaheseridir. Küba İhtilâli'nin dünya kamuoyuna öğrettiği en önemli husus şudur: Halkın desteğinden yoksun, yalnızca kaba kuvvete dayanan iktidarları silâh zoru ile yıkabilmek için her zaman büyük sayıda kuvvetlere ihtiyaç yoktur. Gereğinde bir avuç inançlı insan, derme çatma silâhlarla da olsa, bir diktatörlüğü rahat rahat yıkabilir. Yeter ki bunlar inançlı, sabırlı ve her şeyin üstünde de halka bağlı kişiler olsun.

★ ★ ★

Küba İhtilâli'nin başında bulunanlar, kendi başarılarını bir «son» değil, aksine, **bir «başlangıç»** olarak kabul etmişlerdi. Bütün Latin Amerika halklarının içinde yaşadıkları sömürücü düzeni parçalayıp gerçek anlamda bir özgürlüğe kavuşmalarının başlangıcı... Bu bakımdan ihtilâli ve ilkelerini bütün bir Latin Amerika'ya saçmak, diğer ülkelerdeki ilerici güçleri örgütlemek gerekiyordu. İşte, bir Küba'lı olmamasına rağmen baştan sona kadar ihtilalin içinde yaşayan Arjantin'li Ernesto Che Guevara bu görevi üzerine almıştı. CHE yeni bir Küba yaratmak üzere gittiği Bolivya'da ciğerlerinden ve bacaklarından kahpece kurşunlandı, ama hareket durmadı. Onun öğrencileri, kendi deyimiyle yoldaşları, ihtilal sancağını yere düşürmeden hedefe doğru götürüyorlar...

★★★

«CHE GUVARA'nın hayatı ve hatıraları» başlığı altında hazırladığımız bu yazı serisinde önce en yakın arkadaşlarının verdikleri bilgilere dayanarak çocukluk ve gençlik yıllarının ilgi çekici hikâyesi yer almaktadır. Guevara'nın Küba İhtilâli konusundaki anıları ise, kendisi tarafından kaleme alınan ve ölümünden sonra GRANMA'da yayınlanan tarihi değerdeki dört makalesi ile **«Bir ihtilâlden Olaylar»** adlı kitabından ve bizzat tuttuğu hatıra defterinden derlenmiştir. Yazı serisinin son bölümünde ise Che'nin Küba'dan ayrıldıktan sonraki yaşantısı ve mücadeleleri ile Bolivya'da öldürülüşünün hikâyesi yer alacaktır.

CHE'yi, ihtilâli ve CHE'nin yoldaşlarını bütün ayrıntıları ile anlatan bu yazı serisinin yakın tarihe ışık tutması bakımından da belgesel bir değer taşıdığına inanıyoruz.

Mekin GÖNENÇ

CHE ... çocuk

Ernesto «CHE» Guevara, 14 Haziran 1928 gecesi Arjantin'in en önemli şehirlerinden biri olan Rosario'da doğmuştu. Henüz iki yaşında iken şiddetli bir astım hastalığına yakalandı, Sierra Maestra'da Batista ordularına karşı savaşırken CHE'ye zorlu dakikalar yaşatan bu hastalık, Bolivya ormanlarında Barrientos'un askerleri tarafından vuruluncaya kadar da bir türlü yakasını bırakmadı.

Babası Ernesto Guevara «Lynch», İrlanda asıllı bir aileden gelmekte idi. Anası Celia de la Serna ise, İspanyol asıllı idi. Che, üç yaşında iken ailesi Buenos Aires'e yerleşti.

Celia de Serna o günlere ait oğlu ile ilgili anılarını şöyle anlatır: **«Ernesto dört yaşına bastığında, artık başkentin iklimine dayanamaz bir hale gelmişti. Ne zaman bir astım krizi tutsa Che başını babasının göğsüne dayar, ancak bu şekilde rahatlıyabilirdi. Sonraları Ernesto'nun sağlık durumu daha da kötüleşti. Doktorlar tedavisinin çok güç olduğunu belirterek iklim değiştirilmesini tavsiye ettiler...»**

Böylece Guevara ailesi Buenos Aires'ten ayrılarak Cordoba eyaletinde Alta Gracia'ya yerleşmek zorunda kalmıştı. Burada Che'nin sağlık durumu düzelmeğe başlamış, astma krizleri oldukça azalmıştı.

Guevara'lar beş kardeştiler... Ernesto, Celia, Ana Maria, Roberto ve Juan Martin. Birbirlerini son derece sevmelerine rağmen nedense Che ile kızkardeşi Celia pek geçinemiyor, devamlı birbirleriyle atışıyorlardı. Bunun tek nedeni, iki kardeşin taban tabana zıt kişiliklere sahip olmaları idi...

Che sekiz yaşına basmak üzere iken Bayan Guevara'ya Eğitim Bakanlığından resmi bir yazı geldi. Mektupta, yedi yaşına bastığı halde Ernesto Guevara de la Serna'nın hâlâ okula yazılmamış olduğu bildiriliyordu. O anı Che'nin annesi şöyle anlatmaktadır: **«Yazıya derhal cevap verdim. Bakanlığın çocukların okuyup yazma öğrenmeleri için ilgi göstermesinden dolayı duyduğum memnunluğu belirttim. Ernesto'ya okuyup yazmayı evde ben öğretmiştim. Çünkü hastalığı dolayısıyla okula devam edemiyordu. Ancak ikinci ve üçüncü sınıflarda derslerini düzenli bir şekilde izleyebildi. Beşinci ve altıncı sınıflarda ise arada sırada okula gitme imkânını bulabildi. Kardeşleri onun derslerini not ederler, Che de bunları evde, yatağında hazırlardı.»**

★ ★ ★

Çocukluk günlerinde Che'nin en yakın arkadaşlarından birisi de Jose Aguilar idi. Aşağıdaki satırlar, Che'

Che'nin babası Mimar Ernesto Guevara Lynch, kızkardeşi Celia (Soldan ikinci) ve çocukluk arkadaşı José Aguilar (sağdan ikinci) Rio de la Plata'da.

lâhlarımız elden ele geçecekse ve
sa, ölüm hoş geldi, safa geldi!

che

'nin
kluğu

yi en iyi tanıyanlardan biri olan Jose'nin, o günlerle ilgili olarak GRANMA için hazırladığı yazıdan çıkartılmıştır:

«Ailem 1937'de sürgün olarak İspanya'dan ayrılıp Arjantin'e gelmiş ve Alta Gracia'ya yerleşmişti. Varışımızın ertesi günü, belki de aynı gün Che'nin babası gelişimizi haber almış ve bizimle temas etmişti. Bir sağlık merkezinin başında bulunan babam İspanya'da kalarak bizleri önden göndermiş, İspanya İçsavaşı sona erince o da sonradan bize katılmıştı.

Alta Gracia'da ailemin mâli durumu çok kötü olduğundan, Guevara'lar bize devamlı yardımda bulunurlar. O zaman kendilerinin hali vakti oldukça iyi sayılırdı. Che'nin babası mühendis olduğu gibi, annesi *Celia'nın da geniş bir çiftliği* vardı. Şehirdeki zengin ailelerin yaşadığı «yukarı» semtte, Villa Nidia adlı bir evde otururlardı. Aslında Guevara'lar tipik bir «burjuva» ailesi idiler. Siyasi eğilimleri itibariyle sola açık liberal olarak tanınırlardı. İspanya iç savaşında açıkça Cumhuriyetçileri desteklemişlerdi.

Guevara'ların dört çocuğu vardı. Juan Martin henüz doğmamıştı o zamanlar. Biz de dört kardeştik. Ernesto büyük ablam ile, Celia ve Roberto, küçük ablam ve ağabeyim ile, ben ise Guevara'ların en küçüğü ve *benim çocukluk arkadaşlarımdan* biri olan Ana Maria ile yaşıttık. İşte bu yüzden hepimiz kısa zamanda kaynaşmış ve biribirimizden ayrılmaz olmuştuk.

Che ile benim aramda dört yada beş yaş fark vardı. Ben 7, Che ise 11 yada 12 yaşlarında idi. Aramızdaki yaş farkı yüzünden o günlerde kendisi ile pek öyle sıkı fıkı bir arkadaşlığımız yoktu. Daha ziyade ailelerimizin arasındaki yakınlıktan doğan ahbapça bir ilişki idi bu... Aslında Che ile senli benli bir arkadaş haline gelmemiz daha sonraları Buenos Aires'te başladı.

Che çocukluğundan beri isyankâr bir ruha sahipti. Alta Gracia'da iken geçen çocukluk günlerimize ait bir olayı hiç unutmam. Okulda çocukların kaba etlerini tokatlıyarak cezalandırmayı âdet haline getirmiş bir öğretmenimiz vardı. Che çok içerlerdi bu öğretmene. Haylazlık ettiği bir gün dayak sırasının kendisine geleceğini düşünerek her ihtimale karşı pantalonunun arka cebine bir kiremit parçası yerleştirmişti. Che'nin kaba etine olanca gücüyle bir şamar yapıştıran bu öğretmenin çıkardığı yaygara okulu birbirine katmıştı. *Günlerce kimsenin ağzından* düşmemişti bu olay.

O günlerde ben oldukça dindardım. Annemle birlikte sık sık kiliseye giderdik. Ama Guevara ailesini kilisede gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Yalnız arada sırada Che'nin kızkardeşleri gelirlerdi kiliseye. Guevara'lar katolikti. Çocuklarının hepsi de vaftiz edilmişlerdi. Ama hemen hiçbiri dinin gereklerini yerine getirmezlerdi.

Çocukluğumuzda okumaya oldukça meraklı idik. En beğendiğimiz yazarlar Jules Verne ve Alexander Dumas idi. Che ise daha 14 yaşında iken Freud'un kitaplarını okumaya merak sarmıştı. Babam onu yaşına göre çok ağır olan Freud'u okurken görünce hayretler içinde kalmıştı.

Che'nin kulağı müziğe hiç yatkın değildi. Arjantin milli marşını dahi ezberliyememişti. Küçüklüğümüzde ara sıra danslara giderdik kendisiyle. Ne zaman orkestra çalmaya başlasa, hemen bizlere o parçanın *ne olduğunu sorardı. Biz de kendisine,* çalan parçaya göre vals, tango yada fokstrot olduğunu söylerdik. Che her dansın nasıl yapılacağını ezberlemişti. Kendine has o emin haliyle hemen ellerini ovuşturur, **«Tamam arkadaş, mademki bu fokstrot...» der, sonra da «bir, iki, üç... bir, iki, üç...»** diye mırıldanarak adımlarını eşine uydurmaya çalışırdı. Hattâ bir keresinde yakın arkadaşlarından Doktor Granados, o günlerin en ünlü parçalarından biri olan «Delicado» yu Ernesto'ya tango diye yutturmuş, zavallı Che de müzik sona erinceye kadar delicado ile tango yapmıştı. Che müzikten hiç hoşlanmazdı. Eline bir gitar dahi almamıştı. Kendisinin ne oturup müzik dinlediğini, ne de herhangi bir müzik parçasından zevk aldığını hatırlamıyorum.

Ernesto Guevara
18 yaşında iken...

Guevara'ların Catramina adını verdikleri eski model bir arabaları vardı. Hurdası çıkmış bu 1930 model Chrysler ile Bayan Guevara kendi çocuklarını ve bizleri hergün okula götürüp getiriyordu.

Che'nin lise çağlarında Guevara'lar Alta Gracia'dan Cordoba'ya taşındılar. Che Cordoba'da kardeşi Roberto ile beraber Dean Funes Lisesine devam etti. Ben başka bir liseye gidiyordum. Benim devam ettiğim Monserrat Lisesi Cordoba Üniversitesine, Che'ninki ise Eğitim Bakanlığına bağlı idi. Biz İspanyol ve Arjantin edebiyatı okuyorduk. Che'nin okulunda ise ingilizce öğrenimi yapılıyordu. Ernesto fransızcayı da çok severdi. Bu dili konuşmasını annesinden öğrenmişti. Kendisinin *ayrıca fransızca öğretmeni olup* olmadığını hatırlamıyorum. Çocukluğumuzu izleyen yıllarda epey fransızca konuştuğum olmuştu kendisiyle. Che fransızca şiirler okumaya bayılırdı. Baudelaire'e de büyük bir tutkusu vardı. 16 yaşlarında iken Neruda'ya da hayran olmuştu. Ayrıca şimdi adını hatırlayamadığım bir İspanyol şairinin, İspanya İç Savaşıyla ilgili mısralarını da dilinden düşürmezdi.

Che'yi çocukluğunda en çok üzen şeylerden biri de hastalığı idi. Çocukluk günlerinin uzunca bir zamanını yatakta geçirmişti. Spora oldukça meraklı idi, fakat hastalığı spor yapmasına engel oluyordu. Ortaokul ve lise yıllarında Buenos Aires'de oturdukları sıralarda hastalığı hayli hafiflemiş, çarpıntıları da azalmıştı. O andan itibaren Che kendisini spora verdi. Kısa *zamanda iyi bir atlet* olup çıktı. Atalaya jimnastik kulübüne üye yazıldı ve kısa zamanda bu kulübün en gözde atletlerinden biri haline geldi. Kuvvetli bir iradesi vardı Che'nin.. Ve böylece hastalığının yarattığı engelleri teker teker aşmayı başardı.»

Aziz Guevara

LA PAZ (Bolivya) (A.A.) — Bolivya ordusu Ernesto «Che Guevara'ya azizlik payesi veren köylülerle mücadeleye başlamıştır. Zira Bolivya'nın bazı yerlerinde Guevara'dan «San Ernesto de Higueras (Higueras azizi Ernesto)» olarak bahsedilmektedir.

Guevara, Ekim sonlarında bir Küba ve Bolivya çeteci birliğine liderlik ederken Higueras köyü içinde veya yakınında öldürülmüştü. İçinde vurulduğu, bazı haberlerde bildirilen köy okulu, bir adak yeri halini almış, bunun üzerine askerler okulu yıkmışlardır.

Higueras'a en yakın kasaba olan Vallegrande'deki subaylar, ayrıca, Guevara'nın ölümünden sonra çekilen ve başını gösteren resmin de satışının çok artmasından endişelenmektedirler.

GELECEK HAFTA
Öğrencilik Yılları

Devrimci gençlik, işçi ve köylü sınıfı ile aynı safta

DOĞU PERİNÇEK
-FKF'de yeni hamle-

• Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun Ankara'da, Teknik Üniversite Talebe Birliği'nin İstanbul'da yaptığı kongrelerde üniversite gençliğinin toplumcu mücadelede işçi ve köylü sınıfı ile omuz omuza mücadele edeceği açıklandı, önemli kararlar alındı

HARUN KARADENİZ
-İTÜTB yeni başkanı-

Geçen hafta anayasa ve devrim düşmanı sağcı kuvvetler Bursa'da cihad-ı mukaddes ilan ederken üç büyük devrimci kuruluş da büyük kongrelerini yaparak devrimci mücadele azmini bir kere daha teyid etmişler ve çok önemli kararlar almışlardır.

Fikir kulüpleri Federasyonu İkinci Büyük Kongresi Ankara'da toplanmıştır. Bilindiği gibi, FKF Genel Başkanı İzzet Ararat Kongreden bir gün önce, Nâzım Hikmet'in bir şiirini Proleter Dergisi'nde yayınladığı için tutuklanmış bulunuyordu. Kongre başkanlığına Osman Arolat seçildikten sonra kongrenin isteği üzerine İzzet Ararat'a ve Vietnam halk hareketini desteklemek üzere Ho Şi Minh'e Türk sosyalist gençliği adına birer telgraf çekilmiştir.

Kongreyi TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ve İstanbul Milletvekili Sadun Aren de bir süre izlemişlerdir. Aybar yaptığı konuşmada, Türkiye'nin dar boğazlara sürüklendiği şu sıralarda gençliğin yekvücud olması gereğini belirtmiş ve bu konuşması büyük tezahüratla karşılanmıştır.

Ankara Valisi Kongreye baskı yapıyor.

Bu arada hükûmet komiseri kongredeki konuşmaları tesbit etmek üzere kürsüye bir teyp yerleştirmek istemiş, ancak kongre başkanı buna izin vermemiştir. Bunun üzerine hükûmet komiseri Ankara Valisi Celalettin Coşkun ile temas etmiş ve tekrar salona dönerek **«eğer teypi koydurmazsanız, kongreyi dağıtmak üzere toplum polisini çağıracağım»** tehdidiyle teypi kürsüye yerleştirmiştir. Bunun üzerine kongre, Ankara Valisi'nin anayasaya aykırı olan bu davranışı karşısında kanuni yollara başvurulması için seçilecek merkez yürütme kurulunu görevlendirmiştir.

50'den fazla sivil polisin izlediği kongrede eski yönetim kurulunun çalışmaları üzerinde konuşan delegeler, bilimsel sosyalizmin ışığı altında yaptıkları eleştirilerle sosyalist muhalefetin güzel bir örneğini vermişlerdir.

Eski yönetim kurulunun aklandırılmasından sonra seçimlere geçilmiş 57 kişilik yeni genel yönetim kurulu seçilmiştir.

Bu arada muhalefet grubunun federasyonun stratejisi üzerine hazırladığı bir karar tasarısı görüşme konusu olmuş, ancak vakit geciktiği ve salonun terkedilmesi gerektiği için bu tasarının kabulü yada reddi hususunda yeni genel yönetim kuruluna yetki tanınmıştır.

Ertesi gün toplanan genel yönetim kurulu FKF Genel Başkanlığı'na tek dereceli seçimle Ankara Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Kürsüsü Asistanı Doğu Perinçek'i seçmiştir. Daha sonra merkez yürütme kuruluna da şu gençler seçilmişlerdir: Ömer Özerturgut, Adnan Altıparmak, Gün Zileli, Ruhi Koç, Gülhan Germenyan, Ahmet Kazan, Ekrem Öztürkler ve Yavuz Tarakçıoğlu.

• FKF'nin yeni seçilen genel yönetim kurulu bir bildiri ile sosyalist gençliğin görüşlerini kamuoyuna açıkladı.

FKF İstanbul Sekreterliği'ne de çoğunlukla yine Veysi Sarısözen getirilmiştir.

Daha sonra Doğu Perinçek ve arkadaşlarının kongreye sundukları karar tasarısı üzerinde görüşme açılmıştır. İstanbul delegasyonu **«ilk kongrede tesbit edilmiş stratejiye ve federasyon tüzüğüne aykırı olduğu»** gerekçesiyle bu karar tasarısına karşı çıkmış, sürece Türk sosyalizminin gelişmesinde görevini gereği gibi yerine getiremeyeceği ileri ancak görüşmelerden sonra yapılan oylamada karar tasarısının bir bildiri halinde kamuoyuna açıklanmasına 11'e karşı 15 oyla karar verilmiştir.

Karar tasarısında dünyanın ve Türkiye'nin politik durumu tesbit edildikten sonra genç sosyalistlere düşen görevler belirtilmekte ve gençlik kavramının sadece üniversite öğrencileri değil işçi ve köylü sınıfının da gençlerini içine aldığı ifade edildikten sonra Üniversite gençliğinin işçi ve köylü gençliğiyle kaynaşmadığı

TÖS ve Ataöv'ün açıklaması

TÖS Yürütme Kurulu Üyesi Doç. Dr. Türkkaya Ataöv, geçenlerde «mazeretsiz olarak üç toplantıya» katılmadığı gerekçesiyle üyelikten düşürülmüştür. Bunun üzerine Ataöv, TÖS Şubelerine birer mektup göndererek bu kararın usulsüz olduğunu ve bazı TÖS yöneticileriyle arasındaki temel görüş ayrılıkları yüzünden üyelikten düşürüldüğünü ileri sürmüştür. Ataöv, olayı kendi açısından şöyle izah etmektedir.:

«TÖS Yürütme Kurulu toplantılarına üç kere arka arkaya mazertsiz olarak gelmediğim gerekçesi ile kurul üyeliğinden düşürüldüğüm bana söylendi. Mazeret bildirmediğim iddiası gerçeğe aykırı olduğu gibi, mâzeretlerimin kabule şayan olduğu da şüphe götürmez. Örneğin, TÖS Yürütme Kurulu toplantısıyla aynı gün ve saate rastlayan ve mutlaka katılmam gereken toplantılardan biri, görevli olduğum Siyasal Bilgiler Fakültesindeki Enstitümün yıllık Genel Kurul toplantısıydı. Bu toplantıda görevliydim üstelik. Diğer iki toplantım da aynı derecede önemliydi. En uzak Mazeretlerinin üçünü de, üçüncü toplantılarına gidebildiğim halde, üstüste gelen bu toplantılarda başka görev ve sorumluluklarımdan ötürü bulunamadım. Mazeretlerimin üçüncü de, üçüncü toplantıdan önce telefonla kurul üyelerinden Ahmet Cenan'a bildirdim. O da Baykurt'a ve Kurula söylemiş.

Durum böyle olduğu halde, hiç de dürüst sayılmayacak bu harekete Baykurt ve etrafındaki birkaç kişiyi sürükleyen asıl neden ise, sendikacılığın temel felsefesindeki farklı görüşlerimizdir. Bu görüş ayrılığı kopma noktasına getirilince, kurul toplantısına mazeretli de olsa birkaç kere gelememiş olmam, geçen olağanüstü kongreden önce üç ay devamlı olarak kurula uğramayan Baykurt'un nazarında birden önem kazanmış, bu durum bir fırsat telâkki edilmiş ve gerekçem dokuz kişilik kurulun sadece dördünün oyuyla haksız yere reddedilmiştir.

Gövdedeki öğretmenlerimiz gibi, ben de sermaye-emek, ezen ve ezilen uluslar gibi toplumlardaki ana çelişmelerin sendikacılıkta rehber fikirler olduğuna inanıyorum. Sizin gibi ben de meslek, yurt ve dünya sorunlarının temelden ilişkisi ve aynı ortak maddi köke dayandığı görüşüne sahibim. Bazı fikirleri, bir yandan yarım-yurum, eksik ve yanlış olarak tekrarlayıp, diğer bir yandan da bilgili ve bilinçli öğretmeni Anayasanın da gerisinde kalan mevcut düzen ya da sisteme intibak ettirme çabası içinde olmak sendika gövdesinin tercihlerine ters bir tutum, yurt sorunlarına yanlış bir bakış ve tarihin tarafsız akışına beyhude bir ayak direyiştir. Meslek sahiplerini güvenliğe kavuşturmak sendikacılığın amacı olmakla birlikte, emperyalist baskının çok yoğun olduğu Türkiye koşulları içinde toplumsal mücadeleye sözünü ettiğimiz temel çelişmeler açısından bakarak katılmak zorunludur. Hele yöneticilerin bu konuda ciddi olmaları gerektiği şüphe götürmez. Öğretmen mücadelesinin şimdiye kadar kendini maalesef pek fazla düşünen bir takım insanların kişisel propagandalarına âlet olduğu açıktır. Bunun tekrarlanmamasını sağlamayı, sendikanın bir kişinin çiftliği haline gelmesini engellemeyi başlıca görevim bildim. Daima gövdeden gelen ileri sese kulak verdim, bu sesi Kurulda eylem içinde savundum ve diğerlerini de bu sese uymaya dâvet ettim. Birkaç yöneticinin son tahlilde taşra ağalarını hatırlatır bir sendikacılığa yaraşan düşünce ve davranışlarına karşı çıktım ve sendika faaliyetinin örgüte ve gövdedeki öğretmene yaraşır biçimde yürütülmemekte olduğunu çekinmeden söyledim. Sizler taşrada ağalarla, aracılarla ve küçük parti politikacılarıyla kavga verir, en karanlık yerlerde en ağır koşullar altında çalışır ve sendikanın yükünü çekerken, bazı yöneticilerin küçük hesaplarına son vermeleri gerektiğini ısrarla tekrarladım. TÖS yöneticilerinin Türk toplumunu uyandırmak ve bilinçlendirmek sorumluluğunu ciddiyetle benimsemek zorunda olduklarını, sendikanın üyelerin özlük durumlarıyla ilgilenen meslekî bir örgüt olduğu kadar, Türkiye'nin değişmesinde büyük potansiyeli olan güçlü bir araç olmakla da yükümlü bulunduğunu ve **daha önemlisi** bu inançta olduklarını sadece yarım ağızla söylemekle kalmayıp **günbegün eylem içinde de** ispatlamak gerektiğini defalarca hatırlattım. Fikir ve eylemde bu çizginin gerisinde kalmanın aslında egemen sınıflar yararına bir hareket olduğu kabul edilmelidir. Baykurt, maalesef, öğretmenin gücünü bir Bakan - Başkan çatışması içinde eritmek istiyor. Bu tutumdan sadece bir, iki kişi -o da çok kısa vadede- kazançlı çıkar, o kadar. Yöneticilik titri olan bazı arkadaşların TÖS'ün temel felsefesini bile bilmemeleri bu sendikaya yaraşmayan büyük bir talihsizliktir. Ortaya çıkan fark bir taktik farkı değil, bir görüş, sendikacılık anlayışı ve temel felsefe farkıdır. Bu fark birtakım oyunlarla örtülemez. Sendikanın kişisel hesapları değil, bir yurt, ve dünya görüşünü desteklemesi gerektiği yolunda 13 Ocak 1968'de Ankara'da yaptığım konuşmayı gene aynı Yönetim Kurulu üyelerinin bir türlü benimseyemediklerini belirtmek isterim. Gene bu mealde bir yazım da TÖS Gazetesinin ilk nüshasında basılmamıştır. Yaptığım eleştiriler ve uyarılar karşısında yoksun bu geri tutumun direnmenin başarısızlığında büyük payı olduğu şüphe götürmez. Yöneticiler gövdenin haklı, bilimsel, ileri götürücü ve faydalı inançlarına saygılı olmak ve onları temsil edebilmek için daha bilgili, taviz vermeyen, iyi niyetli ve de yürekli olmak zorundadırlar.»

sürülmekte ve şöyle denilmektedir:

«Sosyalist gençlik bir araya... Eylemde birlik, tartışmada hoşgörü...

Yaşasın sosyalizm, yaşasın Türk emekçileri, yaşasın emperyalizmle dövüşen dünya halkları!»

Genel Yönetim Kurulu'nda ayrıca, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün de yakında FKF'ye katılacağı açıklanmıştır.

● İTÜTB, Üniversite gençliğinin işçi ve köylü ile aynı safta mücadele etmesini şart koşuyor.

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği'nin Kongresi de geçen hafta İsanbul'da *toplanmıştır.* Cavit *Savcı'nın* başkanlığında yapılan kongreye yönetim kurulu tarafından 128 sayfalık bir faaliyet raporu sunulmuştur. *Raporda* gençliğin anti-emperyalist ve anti-kapitalist mücadelesine geniş yer verilmekte ve gençliğin toplumsal savaşta alacağı yer şöyle saptanmaktadır:

«Bugün geri kalmış bir ülke olan Türkiye'nin gençlik örgütleri, ya doğal yerlerini, yani sosyalist savaş içindeki, işçiler ve köylüler yanındaki yerlerini alacaklar, ya da halk ve öğrenci kitleleri ile olan zıtlaşmalar yüzünden yıkılıp gideceklerdir...»

Dünya ve yurt sorunlarının geniş ölçüde tartışıldığı kongrede Üniversitenin iç sorunlarıyla ilgili çok önemli kararlar da alınmıştır. Son zamanlarda devrimci öğrencilere karşı Üniversite yöneticileri tarafından girişilen baskı hareketleri karşısında bu en yüksek öğrenim kurumlarına demokratik bir hüviyet kazandırmak için mücadele açacaklarını belirten gençler şu kararlara varmışlardır:

Rektör ve dekanlar öğrenci tarafından seçilmeli

«İstanbul Teknik Üniversitesi rektör ve dekanları öğrenciler tarafından seçilmelidir. Üniversite mali özerkliğe kavuşturulmalıdır. Yönetmelikler ve öğretim programları öğrenci birliğinin katılacağı komisyonlarca gözden geçirilmeli, gerekli değişiklikler yapılarak kabul edilmelidir. Yeni yönetmeliğin eski yönetmelikle çelişen yanlarının düzeltilmesi için ilk önce Üniversite rektörlüğü nezdinde teşebbüse geçilmeli, sonuç alınamazsa Danıştay'a yönetmeliğin iptali için başvurulmalıdır.»

Ayrıca öğrencilere karşı davranışlarından dolayı İnşaat Fakültesi Dekanı'na bir protesto telgrafı çekilmesi ve kendisinin istifaya davet edilmesi oybirliğiyle kararlaştırılmıştır. Aynı telgraf, İTÜ Rektörü'ne İTÜ dekanlarına, Üniversiteler Arası Kurul'a, rektörlüklere, Anayasa Mahkemesi'ne, Danıştay'a ve siyasal partilere de gönderilmiştir.

Kongre çalışmaları tamamlandıktan sonra yeni yönetim *kurulu seçimleri yapılmış* ve İ. T. Ü. T. B. Başkanlığı'na da Harun Karadeniz seçilmiştir.

● Türk Devrim Ocakları bütün devrimci güçleri gerici tehlikeye karşı uyanık olmağa çağırıyor.

Türk Devrim Ocakları 17. Kurultayı da geçen cumartesi günü İstanbul'da toplanmıştır. Ali Turgan'ın başkanlığında yapılan Kurultayda konuşmacılar, son zamanlarda cüretini arttıran gerici hareketler karşısındaki tepkilerini belirterek gericiliği himaye, hattâ teşvik eden iktidarı şiddetle eleştirmişlerdir. Genel Başkan Tarık Zafer Tunaya **«Devrimler parça parça yenmek istenmektedir. Devrimci örgütlere siyasal iktidar karşı çıkmaktadır. Türkiye'den başka bütün Ortadoğu'da lâik reformlar yapılırken, yurdumuzdaki islâmcı cephe hâlâ ham hayaller peşindedir. Az gelişmişlikten kurtulduğumuz ölçüde bu fikirler silinecektir.»** demiştir.

Yönetim Kurulu'nun aklandırılmasından sonra AISEC toplantısında Devlet Bakanı Öztürk'ü protesto ettikleri için tutuklanan ocak üyesi Raif Ertem, Deniz Gezmiş ve Bozkurt Nuhoğlu'nun cezaevinde ziyaret edilmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonra seçimlere geçilmiş ve yeni yönetim kurulu aşağıdaki şekilde kurulmuştur: Behçet Kemal Çağlar, Ali Tulgan, Sancar Karacalıoğlu, Nurettin Sözen, Rahmi Erdem, Turhan Erdem, Yalçın Gürsel, Fedai Can ve Raif Ertem.

Ayrıca kongre sonunda bir bildiri yayınlayarak **«Türk devriminin çeşitli çabalarla zedelenip yokedilmek istendiği bir zamanda bütün Türk devrimcileri uyanık ve tetikte olmağa»** çağırılmıştır.

Türk-İş iktidar ile anlaşıyor

HALİL TUNÇ

SEYFİ DEMİRSOY

Kemal SÜLKER

Hükûmetin aşırı özel sektörcü kanadıyla pek içli dışlı olan Türk - İş Konfederasyonunun pek eyyamcı sözcüleri bir noktada birleşmek için aşırı çabalara girişmişlerdir. Özel sektöre ucuz ve bol kredi verilmesini sağlayacak bir tasarıyı Türk İş benimseyecek, buna karşılık özel sektörün *en sağcı kanadı* da devrimci örgütlere toplu sözleşme yaptırmamanın yolunu -her ne pahasına olursa *olsun- bulacaklardır.* Bakanlıklardan bazıları da bu sonucu kolaylaştırıcı havayı yaratacaktır, Ayrıca hükümeti *destekleyen* A.P. *Grubu* da, Türk - İş Kongresinde ekip değişikliğini önleyecek çalışmalara var güçleriyle katılacaklardır. Türk - İş'in bir CHP merkezi haline gelmesine asla müsaade etmeyeceklerdir, Ancak Yönetim Kurulu'na A.P.'ce **«emin kişiler»** olarak bilinen beş sendikacının mutlaka girmesinin sağlanması da Türk - İş yöneticilerince gerçekleştirilecektir.

Bu pazarlıkların yapıldığı günlerden sonra Ankara'da toplanan sendika başkanları, arka plânda çevrilen dolaplardan habersiz masum *masum; sendikalar,* toplu sözleşme ve İYAK tasarılarıyla ilgilendiler. İş Kanunu, İşsizlik Sigortası ve kıdem *tazminatı, yaşlılık ödeneğiyle* ilgili görüşlerini ortaya döktüler. Özel sektörün dediği mutlaka olacaktı ama, sendikacıların da görüşlerinin alınmış olması, onları tatmin açısından gerekliydi. Bu gerek yerine getirildi; ancak toprak reformunda ısrar edenleri tatmin için bu yolda bir tasarının bu yıl içinde hazırlanacağı vaadi yeniden ve en az yüzüncü defa ortaya sürüldü.

Fakat İşçi Yardımlaşma Kurumu tasarısıyla işverenlere sosyal Sigortalar fonlarını aktaracak maddelerin bir kısım işçilerce deşifre edilmesi, bir takım özel sektörcü bakanları sinirlendirmişti. Ne var ki, bu oyunu bozacak davranışları önlemek gerekti. Her ne kadar, 3 Şubat bildirisinde Türk-İş, İYAK tasarısı için **«işçilerin sosyal ve ekonomik güvenliğinin sağlanması yönünden büyük ölçüde etkili olacağında görüş birliği halindedir»** *demekte ise de,* bu görüş birliğinin asla gerçekleşmediği kısa süre içinde ortaya çıkmıştı. Genel-İş Sen*dikası* ***«İyak denen yeni bir oyun»*** u şöyle açıklıyordu:

● Bu tasarı Sosyal Sigortalara benzer yeni bir kuruluş *doğuracak,* ama *hiç bir* yeni hizmet getirmeyecektir.

● Ayrıca işçiden yine ve yeniden prim kesilecektir.

● Bu primler işçilerden çok sermaye çevrelerinin finansmanı için kullanılacaktır.

● Bu tasarı ile Sosyal Sigortalar Fonları özel sektöre kredi olarak verilecek buna karşılık özel sektör işçinin ensesinde boza pişirecektir.

● *İşçinin 3 kuruşluk geli*rine göz koyanlar, el attıklarıyla yetinmiyor, yeni finansman kaynakları hazırlamak için bu tasarıyı öne sürüyor ellerini işçilerin ceplerine daldırıyorlar.

● Bu sonuçları sağlamak için özel sektör kendilerine yakın dört milletvekili ile Türk-İş'i buna vasıta etmek hevesindedir.

● Özel sektörün kendilerine yakın buldukları 4 AP Milletvekili-Sendikacı:

1 — *Metal-İş* Federasyonu başkanı Kaya Özdemir,

2 — Çimse-İş Başkanı Hasan Türkay,

3 — Enver Turgut

4 — Mustafa Ertuğrul'dur.

● Bu tasarı işçi sendikalarından saklanmıştır ve bu tasarı ile ödeme gücü son derece kısıtlı olan işçinin sırtına yeni vergiler yüklemek amacı taşımaktadır.

Bazı sendikacı milletvekillerinin bu şekilde işçiye karşı bir tasarının savunucusu olmaları da eklenince yeni bir akım güçlenmeğe başlamıştır:

Hem milletvekili hem sendika başkanlığı aynı kişide birleşmemelidir!

TİP dışındaki partilerdeki sendikacı milletvekillerinin davranışlarının sebep olduğu bu akımın öncülüğünü Abdullah Baştürk yapmakta ve şöyle demektedir:

«Taşıdıkları milletvekili sıfatı altında mensup oldukları siyasi Partinin politikasını yapanların, gerçekci insanları hedef tutan ithamları her çevrede tepkiyle karşılamaktadır. Partilerüstü politikadan dem vuranlar, herşeyden önce ya milletvekilliği *sıfatlarını,* ya da sendikalarda fiili bağlarını terketmelidirler.»

Bu görüşler elbette Türk-*İş Kongresinde eleştirilecek*tir. Genel - İş'in görüşlerinin ağırlık kazanmaması için DYF-İş karşı görüşü savunmaya zorlanacak. partilerüstü politika teranesine karşı çıkanları A.P. li sendikacılar suçlamaya kalkacaktır.

Bütün bunları önlemek, Türk - İş Kongresi'ni protokol toplantısı biçiminde sona erdirmek ve bugünkü yurt içi ve yurt dışı politikayı yönetenlerin tekrar iktidarda kalmasını sağlamak amacını güden taktiklerin tezgâhlandığı bugünlerde: işçi hakları da pazarlık konusudur. Toplu sözleşmelerde zam yerine *ücret dondurulması* tezi işverenlerce yaygınlaştırılmaktadır. Tekel işçilerinin grevi etrafında yaratılmış olan tar*tışma, aslında çevrilen* büyük manevraları örtbas etme amacı gütmektedir. Yoksa, ikiye, üçe bölünmüş tekel *işçileri elbette çok daha* iyi ücretlere ve de sosyal haklara lâyıktır. Fakat ne Türk-İş'i suçlamak, yöneticileri *grev kırıcısı* diye mahkemeye verdirmeğe uğraşmak, ne de grev kararı alınmasaydı intihar edeceğini açıklamak, *temel sorunları* çözümleyemez. Tekel işçileri tümüyle Türk-İş'e ve onu destekleyen güçlere **«hayır!»** diyebildiği gün işçi sınıfının devrimci benliğine yakışır bir eylem yapmış olacaktır.

Amerika uçurumun eşiğinde...

● Başkan seçiminin yapılacağı 1968 yılında Batı'nın süper lideri içte ve dışta vahim çıkmazlara sürüklenmiştir. Sovyetler Birliği, bu ortamda başkanlık seçimlerini dahi etkileyebilecek inisyatife sahiptir.

Halûk TANSUG

YAZISIZ

Batı Bloku **«süper lideri»** sayılan Birleşik Amerika, 1966 yılı içerisinde, bir çok hayati problemle karşılaşacağa benziyor.

Vietnam meselesi, başka Vietnam'ların patlaması meselesi altın meselesi, Dolar'ın «devalüe» edilmesi (kıymetinden düşürülmesi) meselesi, tediye bilânçosu açığı meselesi, ekonomik buhranın 1929'lardakine benzemesi meselesi, zenci ayaklanmalarının iç harp şekline dönmesi meselesi, v.s.

Ve, bütün bu meseleler, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yapılacağı devreye rastlıyor. Seçim havasının etkisi altında giriyor. Yahut, tersine mantıkla, başkanlık seçimleri, yukarda özetlenen problemlerin çerçevesi içersine oturuyor.

İşte, bu sonuncu açıdan Amerikan başkanlık seçimlerine bakıldığında, ortaya, insanı şaşırtıcı bir unsur daha çıkmaktadır: Doğu Bloku **«süper lideri»** Sovyetler Birliği, büyük çapta ve dolaylı şekilde, Amerikan seçimlerini etkileme imkânına sâhiptir.

BAŞKAN JOHNSON
— Çıkmazdaki adam! —

Şöyle ki, Amerika karşısında halen mevcut hâyati problemlerin az çok hepsi, Washington idarecilerinin artık kontrol edemez hâle geldikleri Vietnam gibi dış olaylara bağlantılıdır. Dünya olaylarının **«inisyatifi»** ni, Amerika elinden kaçırmıştır. Dolayısıyla, **«inisyatif»**; Doğu Blokdn **«süper lideri»** nin eline geçmiştir. Neticede, dünya olaylarını şiddetlendirmek veya yumuşatmak şu veya bu yönde geliştirmek bugün Mosvoka idarecilerinin elindedir. Amerika'nın karşısındaki problemlerin **«süpabı»** Sovyetler kontroluna geçmiştir. **«Süpabı»** açıp kapamak; Amerika'nın siyâsi, ekonomik askeri, sosyal ortamını dolaylı şekilde ayarlamak; bu dolaylı yoldan da Amerikan başkan adaylarının kazanma şanslarını artırıp eksiltmek, Moskova idârecileri elindedir.

Meselâ, şimdiki başkan Lyndon Jonson'u, müşkül durumlara düşürüp düşürmemek; Robert Kennedy'nin siyâsi tahminlerini doğru çıkartıp çıkartmamak; tam seçimler arifesinde Vietnam harbini gevşetip gevşetmemek; Kore'de yeni bir Vietnam yaratıp yaratmamak v.s. bir bakıma, Sovyetler Birliği'nin elindedir.

İlk bakışta inanılması güç gelecek bu ihtimaller, 1960 Amerikan başkanlık seçimleri sırasında da çok daha hudutlu ve ufak çapta, ortaya çıkmıştı. **«U-2 Olayı»** vesilesiyle Sovyetler, Amerikan halkoyunu kısmen etkileyebilmişlerdi. Kruşçef'in ifâdesiyle, **Nixon'un mağlûbiyetine ve ufak bir oy farkiyle John Kennedy'nin galibiyetine, Sovyetler Birliği sebep olmuştu.»**

1968 şartları ise, 1960'ınkilere kıyaslandığında, **«U—2»** vari Sovyet etkisini çok daha kolaylaştırmakta, genişletmektedir. Çünkü, Moskova idarecilerinin eline geçen **«süpab»**lar 1968'de çok artmıştır, kuvvetlenmiştir.

Amerikan seçim sonuçları üzerinde böylesine dolaylı Sovyet baskısı ihtimalleri bir kenara, başkanlık seçimleri sırasında Amerika'yı kaçınılmaz karakterde bir çok menfi olaylar beklemektedir. Bu menfi gelişmeler, Amerika'nın bünyesi gereğidir.

1968'de ve bütün iç ve dış etkiler dışında, ekonomik buhran Amerika'yı mutlaka sarsacaktır. 1968'de, zenci ayaklanmaları, şimdiye kadar görülmemiş sertliklere mutlaka varacaktır. 1968'de, Amerika'nın milletlerarası alanlardaki çıkmazları geçen yıllara nisbetle daha da artacaktır.

● Amerikanın Dolarla ilgili tedbirleri krizi en çok üç ay frenliyebilecektir.

"Dolar buhranı» veya «altın meselesi» hâlâ askıda bir problemdir; her hangi şkilde sonuca bağlanmış sayılmamaktadır.

Çünkü. dâvanın temeli. ne Dolar'dır ne altın... Dâvanın esası, kapitalist sistemin çöküntü devresine bilfiil girişidir.

Batı ülkeleri kapitalist kaldıkça. ekonomik buhrandan kurtulamazlar. Kapitalist kalmakta inat ettikleri için de, çok yakında (belki 1968 içersinde), 1929'dakine benzer ekonomik çöküntülere düşeceklerdir. (Bak: ANT, 25 Temmuz 1967, sayfa 12; ANT, 19 Eylül 1967. sayfa 12; ANT, 26 Eylül 1967, sayfa 12; ANT, 5 Aralık 1967. sayfa 10; ANT, 30 Ocak 1967, sayfa 12; v.s.).

Bugün Sterlin'in ve Dolar'ın başına gelenler, kat'iyyen beklenmedik gelişmeler değildir. Gerici bir zihniyetin, modası geçmiş bir sistemin, kaçınılmaz şekilde yarattığı çöküntülerdir.

Dolar düşecektir. Sterlin daha kötü durumlara sürüklenecektir. Altın yükselecektir. Ekonomik buhran, tüm Batı Bloku'nu kapsayacaktır. Bu gelişmeler, tabiat kanunları gibi, önlenemez karakterdedir.

Bu durumda kapitalist sistemin yegâne umudu, sosyalist dünyadadır. Yani, kapitalist blokun birden çökmesinin sosyalist dünyanın menfaatlerine

de dokunabileceğini düşünen sosyalist liderler, tüm dünyada ekonomik, sosyal ve siyasî bir keşmekeş ortaya çıkmasını istemeyecekleri için bir süre kapitalist ülkelere yardımcı olabilirler.

Yahut, kapitalist ülkeler halkları, sosyalizmden gayri çıkar yol kalmadığını anlarlar. Mevcut kapitalist idareler üzerinde baskılara girişirler. Sosyalizmi benimseyerek, doğru istikamete yönelirler.

Şimdi, Batı'yı sarsan son ekonomik buhranın ana hatlarına (temellrine) böylece değindikten sonra, aynı meselenin satıhtaki en yeni gelişmelerini açıklıyalım. «Çıkmaz yol»un, şu sıralar ne derece daraldığını anlayalım.

Kapitalist sistemin en usta uzmanları olarak vasıflandırılan İsviçre bankerleri, bakın, kapitalist ümitserlik içersinde son Washington kararlarını ezcümle nasıl yorumluyorlar.

«6) Gerekirse, bugünkü şartlar devam ederse, güdümlü kararlar almak gerekecektir...»

Oysa, bütün bu iyimser tavsiyeler bile, er geç yeni çıkmazlar yaratacak karakterdedir. Meselâ, dış yardımın azaltılması, Amerika'nın dış politikasını zedeleyecektir; eninde sonunda, Amerika'nın dış ticaretini sarsacaktır. Güdümlü ekonomik kararlar almak, ithâl malları üzerine gümrük resminin artması anlamına gelir. Bu, en azından İngiltere ihracatını sarsar, İngiltere'yi daha beter ekonomik buhrana sürükler. İngiltere, peşinden Amerika iktisadî krize düşer. V.s..

Görülüyor ki, en iyimser kapitalist uzmanlar dahi, Washington kararlarını yeterli görmiyorlar. Aynı kararların en fazla 3 ay ekonomik buhranı frenleyebileceği kanısını belirtiyorlar.

Ya üç ay sonra?...

ROBERT KENNEDY — Seçim şansı Sovyetler'in iradesine bağlı! —

(Bak: LE MONDE, tarih 22 Mart 1968, sayfa 21).

«Birleşik Amerika, bir takım et kararları, acele almalıdır:

«1) Dış yardım azaltılmalıdır.

«2) Washington hükümetinin masrafları azaltılmalıdır.

«3) Amerika'nın kendi toprakları dışındaki askeri kuvvetleri azaltılmalıdır.

«4) Amerika'nın dışardaki sermaye yatırımları azaltılmalıdır.

«5) Vergiler artırılmalıdır.

Bolivia'da Che ile birlikte çarpışan beş gerillacı Castro ile görüşüyor.

Che'nin silâh arkadaşları Küba'da

Büyük devrimci Che Guevara'nın son olarak Bolivya'da birlikte çarpıştığı beş gerillacı mart başında Küba'ya gelmişlerdir. 6 Mart'ta Küba topraklarına ayak basan gerillacıları, Küba Lideri Fidel Castro, José Martí Havaalanı'nda bizzat karşılamıştır. Uçağın etrafını alan binlerce Küba'lı, Che'nin silâh arkadaşlarına olağanüstü tezahürat yapmışlardır.

Beş gerillacıdan Harry Villegas, Leonardo Tomayo ve Daniel Alarcon Küba'lı, Efrain Quinones ve Estanislao Vilca Bolivya'lıdır. Gerillacılar, uçaktan indikten sonra Fidel Castro ile ve Küba'lı yüksek komutanlarla uzun bir görüşmede bulunmuşlar ve Bolivya izlenimlerini anlatmışlardır.

Che'nin ölümünden sonra beş gerillacı Barrientos kuvvetleri tarafından sarılmıştır. Ancak yiğit devrimciler, kendilerinden kat kat üstün kuvvetlere karşı adım adım savaş vererek Şili sınırına ulaşmışlardır. Bu uzun yürüyüş sırasında zaman zaman ciddi yaralar alan gerillacılar sınırı geçer geçmez Camina yakınlarında, Tarapaca Eyaleti'nde Şili kuvvetleri tarafından 22 Şubat'ta yakalanmışlardır. 24 Şubat'ta Pasifik'teki Christmas adalarına nakledilen gerillacılar, beş gün sonra da oradan Tahiti'deki Papeete'ye giderek Küba Elçisi Baudilio Castellanos'a teslim edilmişlerdir. Santiago'dan Tahiti'ye gidinceye kadar gerillacılara Şili Senatörü Salvador Allende refakat etmiştir. Küba Elçisi'ne teslim edildikten sonra gerillacılar önce Paris'e, oradan da Prag'a gönderilmişlerdir. Guevara'nın silâh arkadaşları Prag'dan bir Sovyet TU—114 uçağı ile Havana'ya hareket etmişler ve Bolivya'dan ayrılışlarının 13. gününde Küba topraklarına ayak basmışlardır.

● Doğu Blokundaki kaynaşmalar « Seferberlik» ortamından «Barış» ortamına geçişin normal tezahürleri - dir.

Doğu Bloku'nun üyeleri, bir takım huzursuzluk emareleri gösteriyorlar. Meselâ, sosyalist ülkeler konferansı ertelemelere uğruyor. Moskova, Pekin, Küba, Belgrat, Bükreş arasında politika ayrılıkları meydana çıkıyor. Polonya'nın belli başlı büyük kentlerinde, üniversite öğrencileri, gösterilere girişiyorlar. Çekoslovakya'da, idareci kadro değişikliklere uğruyor; cumhurbaşkanı, vazifesinden azlediliyor; parti yöneticileri değiştiriliyor. Yunan Komünist Partisi (Türk basınına aksetmeyen fakat Batı Avrupa basınında belirtilen) bölünmelere maruz kalıyor; partiyi terkedenler, Bükreş radyosunda, beyannameler, yayınlıyorlar...

Böylesine gelişmelerin sebepleri nelerdir? Doğu Bloku üyesi ülkelerde, **«çözülmeler»** mi başlamıştır?

Sorulara acele, düşünmeden cevap vermek, hatalı yönlere sapma tehlikesi doğurabilir. Hele, Batı'da da buhranların başladığı; müttefikler arası fikir ayrılıklarının kuvvetlendiği; öğrenci nümayişlerinin çoğaldığı şu sıralar, Batı şartlarıyla Doğu şartları arasında **«paralel»**ler kurmak (benzerlik aramak), yorumcuları hatâlara sürükleyebilir.

Çünkü, her şeyden önce, Batı'nın şartlarıyla Doğu'nun şartları arasında benzerlik **«yok denecek»** kadar azdır.

Batı kapitalisttir, Doğu sosyalisttir. Batı ihtiyardır, Doğu gençtir. Batı eski bir sistemin son devrelerini yaşamaktadır, Doğu yeni bir sistemin ilk basamaklarını tırmanmaktadır. Batı rahat şartlardan zor şartlara geçmektedir, Doğu zor şartlardan rahat şartlara intikal devresi aramaktadır...

Dolayısıyla, Batı'nın problemlerini Doğu'nun problemleriyle kıyaslayamayız.

Doğu Bloku'ndaki ülkelerin satha vuran huzursuzluklarını anlayabilmek için, meselenin özelliklerini dikkate almak gerekir.

Doğu'nun sosyalist idareleri arasında en eski olanı, Sovyetler Birliği, sadece 50 yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu 50 yıllık hayatı boyunca (daha dünyaya ilk geldiği andan itibaren) Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist idare, devamlı bir ölüm kalım savaşına sürüklenmiştir. Dünyanın bütün kapitalist endüstri ülkeleri ile onların kuklası müstemlekeler ve yarı müstemlekeler, Sovyetler'e karşı devamlı mücadele etmişlerdir. Harpler hazırlamışlardır.

Dolayısıyla başlangıçta yalnız Sovyetler Birliği, daha sonra Doğu Avrupa'nın ve Çin'in sosyalist idareleri, yakın zamanlara kadar, bir nevi **«seferberlik»** şartlarının gerektirdiği olağanüstü tedbirleri uygulama zorunda kalmışlardır.

İşte, sosyalist ülkelerin hayatında ilk defa, **«seferberlik»** hâli şu sıralarda kaldırılma yolundadır. Çünkü, kapitalist düşmanların **«istilâ»** tehlikesi, ilk defa ve bilfiil ortadan şu sıralar kalkmıştır.

«Seferberlik» şartlarından barış şartlarına dönüş, şu sıralarda imkân dahiline girmiştir.

«Seferberlik» halinden barış şartlarına dönmek ise, gayet tabiî bazı intikal devrelerini; geçici zorunlukları; yepyeni zihniyeti; bocalamaları; inisyatif dağıtımını; otoriter zihniyetin yavaş yavaş ortadan kaldırılmasını; yeni bir takım denemeleri; ve daha bin bir problemin hallini gerektirir. **«Yeni dünya»**, böylece gelişir.

Yoksa, sosyalist dünyanın meselelerini kapitalist dünya zihniyetiyle çözmeye kalkmak, tamamiyle hatalı sonuçlara insanı sürükler.

Kısacası, sosyalist dünya, tarihte ilk defa istikbalinden emniyet duymaktadır. Bu emniyetin verdiği cesaretle, yeni ve normal adımlar atmaya hazırlanmaktadır. Aynı sulh devresine hazırlık çabaları, Doğu'da bir takım kaynaşmalara sebebiyet vermektedir.

Çünkü, **«yeni dünya»**, aslında şu sıralar kurulmaktadır. Evvelki bütün tarihler, Sovyetler'in Ekim ihtilâli dahil, ancak bugünkü **«yeni dünya»**nın o zamanki doğum sancıları olarak vasıflandırılabilir.

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

KAÇIRAN

Geçen gün yürekli dostum Aşık Fermani bana, Ceyhanlı Aşık Hüseyin Kaçıran'ı eve getirdi.

Vurguncu ve Amerikan uşakları takımının uykularını kaçıran Aşık Hüseyin, yanına sazını almamıştı, ama her biri bir gürz gibi sözü yanındaydı.

Yaralı bir arslanın kükreyiş sesini verir gibi konuşuyordu: «1929 senesinde Gürün ilçesinin Yuva köyünde doğmuşum. Doğduğum yerde açlıkla başa çıkamadığımız için Ceyhan'a göçebe olmuşuz. Bu gün, Anam Babam gibi bende açlıkla boğuşuyorum.

Az bir ücretle Ceyhan Belediyesinde bekcilik yapıyor, üç çocuk, bir karı, bir de ihtiyar anama bakıyordum. 1965 te gözümü açabildim. O günden bu yana, neden aç kaldığımızı öğrenerek, kutsal savaşın yürekli savaşçıları arasına karınca kaderince katıldım.

Ama gel gör ki, yiyici takımı buna tahammül edemiyerek Belediye'de işime son verdiler...»

Halen, tanıdığım yaşıyan halk şairlerimizin en güçlülerinden olan Aşık Hüseyin Kaçıran'ın bana imzalayıp verdiği ve fiatı yüz kuruş olan — MERHABA DOSTLAR — adlı kitaptan size bir şiir sunayım:

ATAYA DİLEKÇE

Ölmez atam, sana bu arzuhaldir
Köylüyü işçiyi ezdiler atam
Mübarek başını anıttan kaldır
Kurduğun düzeni bozdular atam

Seni sevenlere damga vurdular
Nicesini zindanlara sürdüler
Gavurlarla ortak şirket kurdular
Halkın derisini yüzdüler atam

Barış gönüllüsü yurdu geziyor
İzinden gidene kuyu kazıyor
Ağalar fukara halkı eziyor
Çokları canından bezdiler atam

Millet perişandır, görmüyor körler
Fakir fukaranın hakkını yerler
Halkını sevene Komünist derler
Türlü iftiralar düzdüler atam

Hüseyin sesini duyurdu sana
Böylesi zuluma can mı dayana
Sömürgeci gavur doldu vatana
Senin yokluğunu sezdiler atam

SANAT ÜZERİNE SORUŞTURMA

Osman AROLAT

Türkiye'de son zamanlarda en çok tartışılan konulardan biri bugünün sanat ortamının ne olduğu ve Türkiye'deki sosyalist gelişmeyle paralelliği bulunmadığıdır. Arkadaşımız Osman S. AROLAT, bu konuyu açıklığa kavuşturmak üzere sanatçılara, bilim adamlarına ve çeşitli kimselere şu soruyu yöneltmiştir:

— Bugünün sanat ortamını tanımlayarak Türkiye'deki sosyalist gelişmeyle paralelliğini ortaya koyar mısınız? Bu açıdan sanat görevini yapamıyorsa, yaratılması gereken koşulları sıralar mısınız.

Sermet Çağan ve Ataol Behramoğlu konuşuyor

A. Behramoğlu

1960 devriminden bu yana Marksist dünya görüşü Türk toplumunu büyük ölçüde etkiledi. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarından başlayarak bütün yakın tarihimiz boyunca aydınlarımızın kafasını kurcalayagelen sorunlar son birkaç yıl içinde aydınlık, bilimsel bir bileşime ulaşmaya yöneldi. *Geri, yoksul, bağımlı bir* toplum oluşumuzun nedenleri açık seçik ortaya kondu. *Emekçiler ve sosyalist aydınlar* örgütlenerek iktidarı ele geçirmek için mücadeleye başladılar. Epeyce de yol alındı.

CHP-DP çatışmasının, bir başka deyimle bürokrat burjuvazi ile ağa-komprador ikilisi çatışmasının 1960'tan sonra bütün bu kamplarla emekçiler-sosyalist aydınlar kampı arasındaki bir çatışmaya dönüşmesi şüphesiz ki tarihin diyalektik akışı içinde ileriye doğru bir harekettir. Değerli, kalıcı bir edebiyat ise bütün insanlık tarihi boyunca daima ileriye doğru hareketlerin özel bir fonksiyonu olmuştur. Çağını, ülkesini etkileyen ileri düşünce ve hareketlerin gerisinde kalmış tek bir büyük yapıt gösterilemez edebiyat tarihinde. Öyleyse Türk edebiyatı da toplumumuzun içinde bulunduğu bu ileri aşamanın fonksiyonu olmak zorundadır. Gericilere gelince, onlar da kendi sınıfsal durumlarına, kendi dünya görüşlerine uygun bir edebiyat anlayışını sürdüreceklerdir şüphe yok ki. Ama sözü edilmeye değmez bunun.

Bugün Türk toplumunun içinde bulunduğu ileri aşamaya *denk düşen,* **«Türkiye'deki sosyalist gelişmeye paralel»** etkenlikte bir edebiyat ortamı yok *henüz. Bunun bir tek değil,* çeşitli nedenleri var bence. Bu nedenleri ortaya koymakla; böyle bir «paralelliği» *oluşturmak,* hattâ bugünü yansıtmakla yetinmeyerek geleceği de sezgileyen *sanata bir üstünlük* sağlamak için «yaratılması gereken koşulları» da belirtmiş olacağım:

1 — Türk toplumuna özgü bir dil-kültür sorunu var. Birçok başka ülkeler ölçüsünde zengin, verimli kültür kaynaklarımız yok bizim. Halk şiiri, türküler diyip kalıyoruz. Halit Ziya'yı, Tevfik Fikret'i bile kocaman sözlüklere başvurmadan okuyamıyoruz. Ulusal edebiyat geleneğimiz çok yeni. Dil hâlâ oturmadı. Bu durum edebiyatımızın gelişmesini yavaşlatıyor.

2 — İktidar kültür düşmanı komprador bir burjuvazinin elinde. Okullarda uygulanan eğitim sistemi, gazetelerin, radyonun tutumu, edebiyat sevgisini yayacak nitelikte değil. Geri, tutucu bir edebiyat beğenisi aşılanıyor durmadan. Bu durum hem çok sayıda sağlam edebyatçı yetişmesine engel oluyor, hem de okuyucuyla yazar arasında en baştan bir uçurum yaratıyor.

3 — Edebiyatımızın ileri gelen kişilerinin bir bölüğü 1960 öncesi koşullandıkları etkilerden, duyarlıklardan arınamıyorlar. Türk tarihinin 1960 sonrası diyalektik dönüşümü karşısında şoke olmuş gibiler. Üstelik herkes onlara yükleniyor. Yıllar yılı yapıtlarını dayandırdıkları temellerin değiştirilmesi; bireyci özellikleri ağır basan biçimci, kapalı, edilgen bir edebiyat anlayışından açık, toplumcu, etken bir edebiyat anlayışına sıçramaları isteniyor. Bu bölük edebiyatçıların belki de hepsi *toplumcu, hattâ Marksizme karşı* **olmayan kişiler. Fakat yıllar yılı oluşturdukları, benimsedikleri bir edebiyat anlayışından birdenbire bir başka anlayışa sıçramalarını beklemek yanlıştır.** *Böyle kesin bir dönüş yapmaları* **oportünistçe bir davranış olurdu zaten. Nitekim 1960 öncesinde** *yine bireyci,* **kapalı bir edebiyat anlayışından yana olan bir başka bölük yazar toplumculuğu bir gömlek gibi eski kalıplara, beğenilere giydirmek istiyor. Olmuyor tabii.**

4 — Aydınlarımızın edebiyat anlayışı kısır. «Sosyalist gelişmeye paralel bir sanat» derken genellikle sudan, yüzeysel ya[illegible] pıtlar görmek istiyorlar. Çoğu[illegible]nun sanata, sanatçıya saygı[illegible] yok. Ömründe bir tek edebiya[illegible] yapıtı okunmamış herhangi bi[illegible] kişi ile edebiyatla epeyce uğ[illegible]raşmış bir aydının sanat konu[illegible]sunda aynı temelsiz görüşle[illegible] paylaştığına tanık oluyoru[illegible] bazan. Türk aydınının edebiya[illegible] konusundaki yetersiz öğrenim[illegible]nin, geleneksizliğinin bir sonuc[illegible] olan bu durum yeni yetişen ku[illegible]

SERMET ÇAĞAN - Sanatta fetişler aşılacaktır -

A. BEHRAMOĞLU — Sağlam kuşak yetişiyor —

şaklarda düş kırıklığı, umutsuzluk yaratıyor. Radyoda, gazetelerde, okul edebiyat kitaplarında bayağı bir edebiyat anla..ı şının propagandası yapılırken bir de aydınların anlayışsızlığıyla karşılaşan genç kuşaklar ister istemez verimsizleşiyorlar.

Öyleyse ne yapmalı?

Türk edebiyatının tam anlamıyla gürleşip gelişebilmes.. i- çin kültür düşmanı kompr... burjuvazinin iktidardan d... mesini temel koşul olarak... yoru... ...den. Türkiye'ye ö... ş..lar özellikle ve öncelikle... nun yapılmasını gerektiriyor... zaman yerli, yabancı bütün e- debiyat kaynakları işletilip değerlendirilecek, Türk edebiyatı hızla gelişip gürleşecek.

Komprador burjuvaziyi devi- rinceye kadar da boş durmayacağız elbet. Aydınlarımıza düşen görev sanata karşı daha anlayışla, daha saygıyla dav... ranmaktır. Bir sanat yap... toplumsal bir durumun ... bir yansıması, ya da bir ... değil, insanı yüce bir duy... bir dü- bilinçlendiren karmaşık ... böylece ... bileşimdir. Buna emekçile- anlamalıyız. Bura... aydınların par- ...in ve sosyalis... ...en bir görevi de b... lirtmek istiyorum. Parti, edebiyatı kısırlaştırıcı, tek yönlü, güdümlü bir edebiyat anlayışının yaygınlaşmasına engel olmalı; bu konuda eski, yıpranmış görüşlerden değil, çağdaş Marksistlerin aydınlık, bereketli görüşlerinden ve deneylerinden yararlanmalıdır.

Edebiyatımız güç koşullar içinde. Ama yine de karamsar olmak için bir neden göremiyorum ben. Nâzım Hikmet, Ahmed Ârif, Yaşar Kemal, Aziz Nesin gibi yerli ustaları olan; yadsımaktan çok eleştirip değerlendiren; Batı karşısındaki geleneksel aşağılık duygusundan epeyce arınmış, İkinci Ulusal Kurtuluş Savaşımızın tam ortasında ve bu savaşın ateşinde pişerek gelişen yeni, sağlam bir edebiyatçılar kuşağının yetişmekte olduğuna inanıyorum.

S. Çağan

Ayrıntılara girmeden önce, sanat ve sanatçı ile ilgili bilinen bir gerçekten söz edeceğim. Sanatçı ürününü, çevresile ve kendisiyle çatışması sonucu ortaya koyar. Çatışma deyince, günlük anlam yükünün çok ötesinde, oldukça karışık bir organik gelişmeyi kastediyorum. Burada sözünü ettiğim çatışma, İÇİNDE GERÇEK HAREKET POTANSİYELİ TAŞIYAN BİR SOSYAL OLUŞUMDUR. Sosyal kuvvetlerin, çevre ve kişideki birikimlerle karşı karşıya gelemediği - tam anlamıyla karşı karşıya gelemediği - bir toplumda gerek gelişim ve gerekse buna paralel olarak sanat kısırlaşır.

Çevre ve kişiden, bunların sanatçı ile olan çatışmasından söz ettik. Tabii buradaki çevreden kastımız, sanatçının dünyasıdır. Sanatçı önce dün-...sını, yani çevresini, kendi ...küne ve birikimine tam an-...mıyla karşıl olacak duruma ...tirir (değiştirir) ve sonra bu ...ğiştirdiği dünyanın, güçlen-...iş dünyanın karşısına geçer, ...ününü verir.

Sanatçının kendi kendisile ...an çatışmasına gelince, bu ...ne sosyal koşulların etkile-... içe dönük bir davranıştır. ...lkemizde sanatçının gerek ...vresiyle ve gerekse kendi-...le çatışması olanağı yoktur. Çevre, tarihsel bir gelişim sonucu, zorunlu olarak ortaya çıkan vabancılaşmanın etkisiyle bir fetişler dünyası haline gelmiştir. Sanatçının çevre ile olan çatışması dediğimiz şey, aslında ve tarihsel bir zorunluluk olarak, sanatçının «fetiş»le çatışması biçimine dönüşmüştür. Bu durumda, çevre dediğimiz şey, her türlü somut gerçeklikten uzak bir anlam taşımaktadır. Yukarda sözünü ettiğimiz, sanatçının önce kendi birikimine bağlı olarak değiştirmek zorunluluğunda olduğu çevresi de, gerçek bir çevre olmadığı için bir «fetişler» dünyasının değiştirilmesinden ibaret bir kısır davranış olarak kalmaktadır. Oysa sanatçının asıl görevi, bu görüntü sol fetişler çevresini değil gerçek çevresini değiştirm eişleminden sonra başlamaktadır. Ülkemizde sanatçı kendi çevresinin gelişimini, koşullarını, alt ve üst yapısını yeterince, hattâ hiç bilemediği için, duygusal ve ussal bir analiz sonucu vardığı bir «fetişler» çatışmasını gereğince değerlendirememekte, yani ürününü bir soyut kavramlar dünyası olarak vermektedir. Bütün bu kısırlıklar sonucu ortaya, sanatçının ve çevresinin özüne uymayan yapıtlar çıkmaktadır. Oysa dedik ki, sanatçının asıl yaratması bu duygusal, ussal analiz sonucu olacaktır. Yani, sanatçı bu analiz sonucu varacağı soyut kavramlardan, sentez süreci içinde yakalayacağı somut kavramlarla özüne ve kendi organizmasına uygun yapıtını ortaya koyacaktır.

Tarihsel gelişimin sonucu olarak, ülkemizin sosyal yapısı gerçek bir alt yapı hareketini doğuracak aşırı zıtlıklar birikiminin gelişmesine ve varolmasına hiçbir şekilde hak tanımamıştır. Anadolu Selçuklularından bu yana, günümüzdeki Demirel iktidarının faaliyetleri dahil, hiçbir iktidar, gerçek toplumsal gelişme düzeni sağlayacak bu üç kurumların varolabilmesi için -tabii gene bir şartlanma ve zorunluluk olarak- en ufak bir gayret göstermemiştir. Bu, aslında toplum alt yapısının yeterince gelişmesini önleyecek bir başka «yabancılaşma» uygulamasından öte birşey değildir. Daha açık ortaya koymak gerekirse, bu sinsi uygulama, toplumun geçirmek zorunda olduğu bireyselleşme fazının varlığına engel olmuştur.

Sanatçının kendi kendisile olan çatışması da, yukarda anlatmaya çalıştığımız toplumla olan çatışmasından elbette ki farklı değildir. İnsanın dünyaya ilk geldiği zamanki duygusu, korku olmuştur. Ve bütün duygular, bu korku duygusunun yanında veya karşısında yer alarak gelişmişlerdir. Ülkemizin toplumsal gelişmesinde ana kurum olarak nitelendirilen bir «Kerim Devlet»in varlığı, bireyin arkasında, görüntüsel olarak onu koruyucu, ama aslında onun duygusal gelişmesine engel olan bir «yabancılaştırma» örgütü olarak daima varlığını hissettirmiştir. «Kerim Devlet»in varlığı, insandaki insanca korku duygusunu en aza indirmiş ve buna bağlı olarak diğer duygular da aynı kısır birikimde kalmışlardır. Sanatçı kendi içine dönük çatışmasını yaparken işte bu kısır duygular ve onların yine kısırlaştırdığı bilinçaltı birikimlerle karşı karşıya gelmiştir. Sanatçının toplumla çatışmasında değindiğimiz «fetişler»in varlığından başka birşey değildir bu. Korkunun en aza indirgenmişliği, zorunlu olarak cesareti ve bu ikileme bağlı sevgi - nefret, aşk - kin, keder - neşe vb. gibi birikimlerin de kısırlığına yol açmıştır. Bütün bu kısırlıklar içinde, sanatçının içe dönük çatışması da, bir zorunluluk olarak cılız ürünlerin ortaya çıkmasının ilk ve ana nedeni olmuştur.

Sanatçının sosyal gelişimle olan dışa dönük ve içe dönük çatışmasındaki «fetişler», gene bir zorunluluk olarak elbette ki aşılacaktır. Bugün, yanlışlarla, zaman zaman çelişkilerle dolu ve cılız görünen sosyalist gelişme, yabancılaşma kurumlarının doğurduğu bu «fetişleri» aşacak ve kişiyi gerek çevresi, gerek kendisiyle arada hiçbir yabancı unsurun bulunmadığı bir düzene eriştirecektir.

Ankara'da gençliğin tiyatro şenliği...

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Amatör Tiyatro Şenliği 15 Mart cuma günü başlamış ve ay sonuna kadar devam etmiştir. Şenlikte ODTÜ oyuncuları Charles Prost'un SÖMÜRGE'si, İstanbul Sanat Topluluğu Dürrenmatt'ın DURUŞMA GECESİ ve Ş.F.B. Sahne Tiyatro Kulübü Cuzzani'nin SANTRAFOR GÜN DOĞMADAN ASILDI'sı ile göz doldururlarken telif yapıtları sunan topluluklar da büyük başarı göstermişlerdir. Örneğin Bafra Halkevi Oyuncuları Yaşar Kemal'in TENEKE'si, Uşak Halk Eğitim Tiyatrosu Hidayet Sayın'ın PEMBE KADIN'ı İstanbul Gençlik Tiyatrosu Nâzım Hikmet'in YOLCU'su, Tokat Gençlik ve Çadır Tiyatrosu Refik Erduran'ın AYI MASALI, Burdur Genç Oyuncular Birliği Rıfat Ilgaz'ın HABABAM SINIFI ile iyi puan almışlardır. Hacettepe Üniversitesi Sanat Topluluğu Bruce Robson'un BU KÜÇÜCÜK KUŞ, Sözlü Sözsüz Tiyatro Topluluğu, Cahit Atay'ın ORMANDA, İstanbul Deneme Sahnesi Ali Müezzinoğlu'nun ENİKLİLER, Tarsus Sanat Topluluğu Haşmet Zeybek'in IRGAT, İstanbul Orman Fakültesi Tiyatrosu da Vasıf Öngören'in GÖÇ'ünü oynamışlardır.

Bafra Halkevi Oyuncuları, tiyatro şenliğine Yaşar Kemal'in TENEKE adlı oyunu ile katılmışlardır. Oyun tekstinin ellerine çok geç geçmesine ve bir kaç hafta içinde hazırlanmalarına rağmen Bafra'lı gençler büyük başarı göstermişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi topluluğu, Ankara'daki tiyatro şenliğine Vasıf Öngören'in GÖÇ adlı oyunu ile katılmıştır. GÖÇ'le Türkiye'den Almanya'ya işçi göçü belgelenmektedir.

Aydın Yalçın bunu okudu mu?

Türkiye'deki Seçim Kanunu değişikliği üzerine dış basında yorumlar devam etmektedir. İngiltere'nin sağcı ve muhafazakâr, fakat bir ölçüde namuslu ve objektif «The Economist» Dergisi'nde de bu konuda dikkati çekici bir yazı yayınlanmıştır. 25 yıllık Ecomonist abonesi Aydın Yalçın'ın da İngilizce aslından okuduğunu sandığımız **«Asıl büyük tehlike nerde»** adlı yazıyı Şiar Yalçın'ın çevirisinden okurlarımıza sunuyoruz:

«Türkiye'de politika her zaman fırtınalıdır. ve geçen haftanın *sonunda parlâmentodan* alelacele geçirilen yeni seçim kanunu uzun vadede ortalığı pek sâkinleştirmeyeceğe benzemektedir. Gerçi bunun ilk etkisi belki politika sahnesini tenhalaştırmak olacaktır. 1965' de kullanılan «milli bakiye sistemini» **kaldırmakla. dört küçük partinin çıkaracağı milletvekili sayısını geniş ölçüde azaltacak ve belki de bunlardan bazılarını parlamentodan büsbütün silecektir. Gerek iktidarda olan Adalet Partisi'nin, gerekse İnönü'nün Cumhuriyet Halk Partisi'nin önümüzdeki seçimlerde aynı oy sayısına karşılık daha fazla sandalya *kazanması beklenmektedir.* Böylece Türk politikası daha çok kutuplaşmış olacaktır.**

İlk bakışta bu, kötü bir şey değilmiş gibi görünmektedir. Ancak işin içinde iş vardır. Bu yeni kanunun başlıca hedefi, 1965 seçimlerinde 14 milletvekili çıkaran fakat yeni sisteme göre aynı sayıda oy kazandığı takdirde ancak üç milletvekili çıkarabilecek olan solun ucundaki Türkiye İşçi Partisi'dir. Hükûmetin bu partiyi baltalamak ve kendini haklı göstermek için ileri sürdüğü iddia, partinin yeraltı faaliyetinde bulunduğudur. Fakat yeraltı faaliyeti kuvvetini siyasi başarısızlıktan alır, ve İşçi Partisi bugün için yeraltı faaliyetine sapmış olsun veya olmasın, parlamento kapısı kapandığı veya haddinden çok daraltıldığı takdirde, bu istikamete *yönelmek ihtimali* çok daha fazla olacaktır.

Üstelik Adalet Partisinin par*lamentoda salt çoğunluğu* zaten mevcuttur. Durumu daha da kuvvetlendiği takdirde. Başbakan Demirel'in idaresindeki mutedillerin, Atatürk'ün kurmuş olduğu lâik devleti kökünden yıkmak isteyen partinin müslüman sağ kanat temsilcilerinin isteklerine mukavemet etmsi daha da güçleşecektir. Adalet Partisi parlamentoda üçte iki çoğunluk sağlayabildiği takdirde, Anyasada değişiklik yapabilecektir. İşte İnönü, partinin gerçek amacısının da bu olduğunu iddia etmektedir. İnönü kendi hesabına İşçi Partisi'nden de çekinmektedir. Yeni seçim kanununa karşı gelmişse, şimdilik Demirel'in maksatlarından daha da çok *çekindiği içindir.* Adalet Partisi'nin yeni seçim kanununu kendisini ilelebet *iktidarda tutabilmek* için çıkardığını ileri sürmüştür. Bu ihtimal tahakkuk ettiği takdirde, Türk demokrasisi gerçekten tehlikeye düşecektir.»

Aydın Yalçın ve benzeri biçimsel batı hayranları, Meclis'te Seçim Kanunu'nun değiştirilmesi ve milli bakiye sisteminin kaldırılması için vargüçleriyle çalışırken, Economist'in binlerce kilometre uzaktan gördüğü tehlikeyi görememişlerdir. Evet AP'nin yeni seçim kanunu sayesinde çoğunluğu daha da arttığı takdirde, Demirel ve Aydın Yalçın gibi kimselerin ümmetçiler karşısında direnmek şöyle dursun, varlıklarını dahi korumaları şüpheli olacaktır.

Bu tehlikeyi görebilmek için Economist'in yorumunu beklemeğe dahi lüzum yoktur. *Ümmetçilerin bayraktarlığını* yapan Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eygi'nin *yazdıklarına şöyle* bir göz atmak, Demirel ve Yalçın gibiler için tehlikenin ne denli büyük olduğunu görmeğe yeter de artar bile. Bakın Eygi neler diyor:

«Asıl kavga üç kuvvet arasında cereyan etmektedir. Müslüman Türk Milleti, mason emperyalizmi ve komünist ajanları. Türk milleti ne masonların, ne de komünistlerin boyunduruğu altında yaşamak istememektedir.

Masonlar Türkiye'de Garp kapitalizminin ve siyonist emperyalizminin şubesi to-lündedir. Bütün tımar ve ya-ametler, bütün arpalıklar onların *inhisarındadır.*

Türk milletinin tarihi misyonu (vazifesi) islâm inancını yükseltmek, yaymak ve hâkim kılmaktır. Bunsuz bir maddi terakkinin millet nazarında *hiçbir kıymeti yok*tur. Cemiyet yapısının her katında bu iki esasa değer verildiği takdirde halen milli bünyemizi bir kanser gibi kemirmekte olan rüşvet, suiistimal, ihtilas, karaborsa, sahtekârlık, murabahacılık, soygunculuk, parazitlik, fuhuş, zina, kumar, kaçakçılık, zehirleyici maddeler ticareti ve benzeri yüzlerce çeşit namussuzluk ve teseyyüp ortadan kalkacaktır.

Türk halkı kendisine Yaratan tarafından verilen ve feragı kabil olmayan temel hak ve hürriyetlerine sahip olmak hususunda tam bir azme sahiptir. Ülkemizde tam ve kayıtsız bir demokrasi tatbik edildiği takdirde soyguncu ve parazit sınıflar orta*dan kalkacaktır.»*

Eygi'nin yukarıda saydığı masonların, soyguncu ve parazit sınıfların ortadan kaldırılması halinde masonluğu müsellem Demirel ile o sınıfların parlamentoda avukatlığını yapan ve Londra'da İngiltere'ye bağlılığını bildiren Yalçın'ın encamı ne *olacaktır*, herhalde merak edilmeğe değer!

Bezirgânın cesareti!

Cesaret yalnız savaş alanlarında gösterilmez, kalkınma ve yapı alanında da cesaret gerek; Süleyman Demirel bu alanda cesur adamdır. «Korkak bezirgân ne kâr eder, ne ziyan!»

Bir müddet Morisson isimli bir Amerikan şirketinde başbakanlık aylığının dört misli aylıkla müşavirlik yapmıştı, başka kusur bulamadıkları için bunu kusur gibi göstermeye kalkmışlardı. «Morisson Süleyman» *diyorlardı.* İşe yaramaz adam olsaydı onlar müşavir alırlar ve dev*letin verdiğinden fazla* aylık verirler miydi?

KADİRCAN KAFLI
(Tercüman - 27.3.1968)

---

haftanın karikatürü

İNGİLTERE'DEN HABERLER

PROFESÖR AYDIN YALÇIN

İNGİLTERE İLE BAĞLARINI YENİLİYOR

" Türkiye ve İngiltere'nin daha da yakınlaşmasını istiyorum ve bunun böyle olması için mümkün olduğu zaman, elimden geldiği kadar çaba sarfedeceğim. Kendimi İngiltere'ye İngiltere için gayriresmi bir Elçi olarak addediyorum."

Bu sözleri Profesör Aydın Yalçın Londra'da muhabirlere bir konuşma esnasında söylemiştir.

Güney İngiltere'de geçen hafta toplanan 100.cü Wilton Park Konferansının "Atlantik Topluluğu ve Avrupa Entegrasyonu" konulu toplantısındaki konuşmacılardan biri olan Profesör Yalçın konferansta, özellikle İngilterenin Avrupa ile ilişkileri konusunda birçok şeyler öğrendiğini ifade etmiştir.

Yalçın,"İngiltere ile bağlarım 1947'ye kadar gider," demiştir. Doktoramı Londra Üniversitesinin Ekonomi bölümünde verdim ve Economist Dergisine 25 seneden beri aboneyim. Düşündüklerimden birçoğu İngilterede öğrendiklerime dayanmaktadır."

İngiliz Basın Bürosu'nun geçen hafta basına verdiği bir b tene göre AP'nin beyni Papanek'çi Aydın Yalçın İngiltere ile bağlarını yenilemiştir. Patronu Morisson Süleyman Amerika'ya bağlılığın her gün yeni örneklerini verirken Yalçın'ın İngiltere'ye bağlılığını ihmal etmesi herhalde büyük noksanlık olurdu! *Kendisinin İngiltere'ye bağlılığının* en büyük delili ise, 25 seneden beri Economist Dergisi'ne abone olması imis! Eh Economist'e abone olduğuna göre, herhalde yandaki sütunlara aldığımız yazıyı da okumuş olmalıdır.

Kanuni Süleyman, No. 2

Muhterem başkanımız Demirel'in dokuzuncu basın toplantısındayız. Gazeteciler dikkatle, saygıyla, hattâ çokçası sevgiyle Başkanımızı dinliyorlar. Bunu farketmemek imkânsız..

Nasıl 16. ncı asırda bir Kanuni devri varsa, nasıl o zaman muhteşem bir Türkiye yaratılmışsa, biz bugünkü Türkiye'yi o hale getirmenin çabası ve gayreti içindeyiz.

Demirel'in 9. ncu basın toplantısı, «Büyük Türkiye» idealinin yeni bir şeması ve grafiği olmuştur!

TEKİN ERER
(Son Havadis 27.3.1968)

A N T • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak Emek Han 16/31 İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu 934 SİRKECİ — İSTANBUL • Ankara temsilciliği Tel: 13 40 20 •

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM . Cağaloğlu İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç aylık 15 lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Liradan kabul edilmektedir..